

sopotnja

Uredništvo:
Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana
Mirković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Rijeka

Izdajatelj:
Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
slovenskidom@bazovica.hr
zanj: Jasmina Dlačić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:
Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Jasmina Vajda Vrhunec
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Istog Žorž
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.500 izvodov

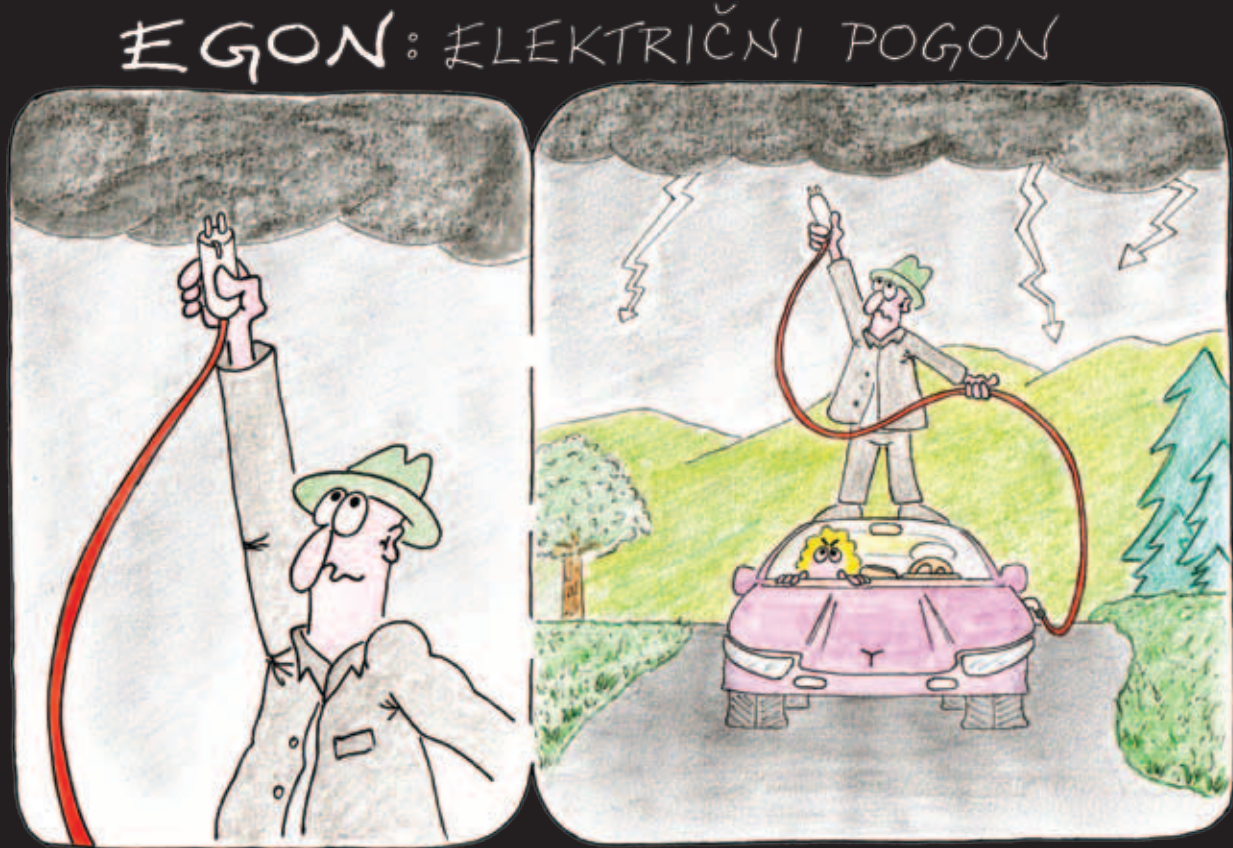
Glasilo finančno podpirajo:
Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v
zamejstvu in po svetu
Primorsko-goranska županija
Mesto Reka
Svet za narodne manjšine Republike Hrvaške

iz vsebine

Uvodnik	3	uradne ure: torek 10.00–12.00, 18.00–20.00 in četrtek: 10.00–12.00
Iz Zveze slovenskih društev na Hrvaškem	4	
Iz društva	8	Veleposlaništvo RS v RH Alagovićeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Literarni kotichek	18	Veleposlanik: Gašper Dovžan tel.: +385 1 63 11 000 faks: +385 1 46 80 387 el. pošta: vzg@gov.si
Iz pouka DPS	18	spletna stran: zagreb.veleposlanistvo.si
Si-T	20	
In memoriam	21	Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen kontakt z dežurnim diplomatom: tel.: +385 98 462 666
Pogled z onkraj Snežnika	22	
Srečanja	23	
Foto kotichek	24	

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
zveza@slovinci.hr
za: Barbara Riman

Slovenski dom KPD Bazovica
tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977
slovenskidom@bazovica.hr

Novo kulturno sezono KPD Bazovica vstopa z načrtovanjem novih oblik delovanja, namenjenih predvsem vključevanju mladih, spodbudne so tudi nekatere druge novosti, kot denimo napovedano večje število štipendij za študij v Sloveniji, za celotno slovensko skupnost na Hrvaškem pa bo najpomembnejša pridobitev jeseni uradno odprta Vzorčna turistično-izobraževalna kmetija (VTIK) v Prezidu, a več o tej največji investiciji doslej v decembrski številki, ki bo prinesla tudi nova imena na čelu Zveze slovenskih društev na Hrvaškem (ZSDH), potem ko je dosedanje vodstvo po svoji uspešni dejavnosti napovedalo odhod. Rubrika ZSDH spremlja sodelovanje v komisiji Džavnega zbora (DZ) Republike Slovenije (RS) in svetu Vlade RS, ki sta pristojna za rojake v sosednjih državah, potek priprave kurikula za pouk slovenščine v šolah na Hrvaškem in nekatere druge dogodke, med njimi Vseslovensko srečanje v DZ RS.

Rubrika Iz društva prinaša novice o obisku pri legendarni vodji folklorne skupine (FS) društva Sonji Kern Svoboda v Domu starejših Kantrida, ogledu razstave o Van Goghu v Trstu in tamkajšnji proslavi ob jubileju slovenskega planinskega društva (PD) Trst ter udeležbi planinske skupine (PS) na Dnevu Planinske zveze Slovenije (PZS). Rubrika spremlja še dejavnost Mešanega pevskega zbora (MePZ) na letošnjem pevskem srečanju v Šentvidu pri Stični in na prireditvi Porto Etno na Reki, pa FS, ki je nastopila na festivalu v Niški Banji ter obogatila tudi program na letošnji osrednji prireditvi Dobrodošli doma v Celju. Omenjamo tudi likovni razstavi, postavljeni v društvu in krajevni skupnosti (KS) Pećine, zatem Goransko kiparsko delavnico (GKD), na kateri so poleg vodje likovne skupine v KPD Bazovica in SKD Prešeren sodelovali tudi otroci, pa zaključni nastop udeležencev glasbenega tečaja v društvu ob koncu šolskega leta in znova dobro obiskane otroške delavnice Poletje v Bazovici. PS nadaljuje živahno pohodniško dejavnost, iz pouka slovenščine prihaja prispevek o izletu v Kobarid, objavljamo pa tudi nagrajene prispevke zadnjega Literarnega natečaja ZSDH. Rubrika In memoriam je posvečena preminuli dolgoletni in zelo priljubljeni članici med rojaki Marti Vitaz, dejavni v zboru in obeh manjšinskih svetih. Rubrika Si-T omenja priznanje goranskemu raziskovalcu krajevne zgodovine in plodovitemu piscu Slavku Malnarju, sprejem Operativnih programov za narodne manjšine Republike Hrvaške (RH) za prihodnje obdobje in letošnjo delavnico v Etnološki zbirki rodbine Čop v vasi Plešce Palčavi šiši. Dragica Jaksetič se tokrat sprašuje, kako vključujoča je naša družba, Srečanja pa predstavljajo Ingrid Haller, zborovodkinjo MePZ KPD Bazovica.

Znova vabimo k sodelovanju vse, ki pišete ali fotografirate ali pa bi se želeli tako ali drugače vključiti in soustvarjati dejavnosti v kateri izmed skupin društva.

Želimo vam prijetno branje. ■ Uredništvo

OBVESTILO

KPD Bazovica tudi v tem šolskem letu vabi k učenju slovenščine. Organizirano bo v okviru več skupin, posebna tudi za najmlajše. Prijave v tajništvu ob uradnih urah. Urnik bo objavljen na začetku prihodnjega meseca na spletni strani društva, oglasni deski in v mesečnem napovedniku Bazovica Info.

14. maj ter 11. in 27. junij, Državni zbor (DZ) RS, Ljubljana

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu

14. maja je Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu obravnavala Pregled realizacije sklepov v obdobju junij 2022–april 2024. Državna sekretarka na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS) Vesna Humar je glede Hrvaške povedala, da je bila slovenski skupnosti zagotovljena ustanovitev sklada za sofinanciranje učbenikov, učnega gradiva in po potrebi tudi učiteljskega kadra, tako v šolah po modelu C kot v društvih v obliki DPS. Državni sekretar na MGTŠ mag. Dejan Židan je poudaril vzpostavitev Zamejske gospodarske koordinacije (ZGK) in kot najpomembnejšo za letošnji ocenil pravo programa za spodbujanje gospodarskega razvoja avtohtone slovenske narodne skupnosti v zamejstvu za obdobje 2025–2028. V proračunu za leto 2025 so v ta namen že načrtovana sredstva v znesku nekaj več kot 3 milijone evrov, vlada pa bo program predvidoma potrdila jeseni in se bo prihodnje leto že izvajal. Vodja Sektorja za sosednje države in čezmejno sodelovanje na Ministrstvu za zunanje in evropske zadeve (MZEZ) Metka Lajnšček pa je poudarila, da se je oktobra lani s ciljem boljšega načrtovanja aktivnosti RS v podporo narodni skupnosti na Hrvaškem začel izvajati ciljni raziskovalni projekt z naslovom Slovenska skupnost na Hrvaškem v sodobnem kontekstu, analiza socialno-ekonomskega položaja ter odnosov njenih pripadnikov do slovenskega jezika, kulture in politične participacije (vodja tega pomembnega projekta je, že omenjenega v Sopotjih, dr. Barbara Riman, op. ur.).

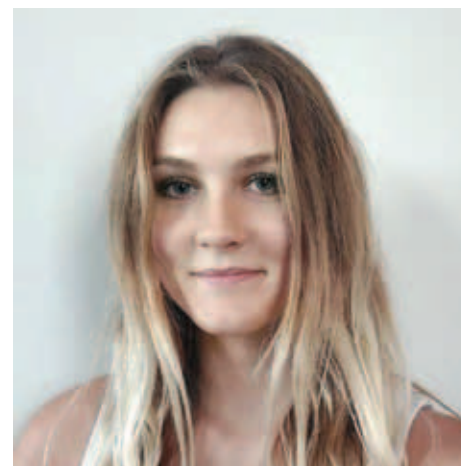
11. junija je bilo na naslednji seji na dnevnem redu gospodarsko sodelovanje med RS ter slovensko skupnostjo v zamejstvu in po svetu. Predstavniki decembra 2022 ustanovljene in od februarja lani delujoče ZGK Felix Wieser je podal krajše poročilo o delovanju. Državna sekretarka na USZS Vesna Humar je v nagovoru med drugim poudarila pomen te koordinacije, vzpostavljene po vzoru obstoječe koordinacije Agra Slomak kot povezave štirih gospodarskih organizacij v sosednjih državah. Minister za gospodarstvo, turizem in šport Matjaž Han pa je za jesen med drugim napovedal obisk Hrvaške in potrdil, da bo tu jeseni potekala prva poslovna konferenca ZGK. Po njegovih besedah je govora tudi o vzpostavitvi zamejske koordinacije na področju športa, predvidoma prihodnje leto.

Poslovno srečanje ZGK bo v Prezidu, vodja KIS Zoran Ožbolt, foto: Marjana Mirković

Te seje se je udeležila tudi predsednica ZSDH dr. Barbara Riman in v zahvali predstavnikom organizacij iz Italije, Avstrije in Madžarske leta 2018 za vključitev v prizadevanja za vzpostavitev ZGK izpostavila, da je delovanje na tem področju morda "na določen način tudi rešitev za Slovence na Hrvaškem". Kot je poudarila, bi s krepitvijo podjetnikov, ki imajo tudi slovenske korenine, okrepili slovenski jezik, torej tudi kulturo. Raziskave INV, Enote Reka, katere vodja je, namreč kažejo, da ima slovenski jezik na Hrvaškem tudi ekonomsko vrednoto, predvsem na obmejnem območju, opozorila pa je tudi na potrebo po vzpostavitvi slovenskega konzulata na Reki. Na njene besede o folklorizaciji narodne skupnosti se je navezal direktor Slovenskega deželnege gospodarskega združenja (SD-GZ) iz Trsta Andrej Šik in opozoril, da se pojmovanje manjšine v prihodnje ne more omejiti na pevske zборе in kulturna društva, temveč ima za razvoj in vsakdanjo uporabo slovenskega jezika – to pa je bistveno – pomembno vlogo gospodarstvo: "Skupnost ohranimo v tistem trenutku, ko imamo delovna mesta v slovenskem ambientu", je poudaril.

27. junija pa je omenjena komisija dvajsetič organizirala letno Vseslovensko srečanje z naslovom Mladi Slovenci v zamejstvu in po svetu – nosilci prihodnosti slovenstva zunaj meja domovine. Navzoče sta na slovesnosti, ki združuje rojake iz sosednjih držav in sveta, pozdravila minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Matej Arčon ter predsednica Komisije DZ, pristojne za to področje, Suzana Lep Šimenko. Med vabljenimi govorniki na to temo je uvodoma kot predstavnik ZSDH sodeloval akademski glasbenik, kulturolog in mladi raziskovalec na INV, Enota Reka Natko Štiglic ter svoj pogled na letošnjo temo predstavil v prispevku z naslovom Kulturno povezovanje Slovencev na Hrvaškem. V poznejši razpravi je sodelovala tudi mlada rojakinja iz Varaždinske županije, študentka drugega letnika diplomskega programa sociologije na Univerzi v Mariboru in predsednica Sveta slovenske narodne manjšine (SNM) Občine Cestica ter sicer dejavna v okviru SKD Nagelj v Varaždinu Lucija Vupora s prispevkom Politična participacija SNM na Hrvaškem, kar je tudi del njene študijske usmerjenosti.

Lucija Vupora, foto: www.stina.hr/2024/08/07/14

V sklopu Vseslovenskega srečanja so od 27. do 29. junija potekale tudi druge prireditve, več v nadaljevanju in rubriki Iz društva. **Marjana Mirković**

21.–23. maj, Art-kino, Reka

Dnevi slovenskega filma

Info točka

V okviru USZS je 20. maja letos zaživela Info točka za vračanje v RS, kjer so na enem mestu objavljene koristne informacije in usmeritve, ki bodo poenostavile in olajšale urejanje dokumentacije ter posledično selitev in sodelovanje.

Kot navaja spletna stran USZS, so v zadnjem obdobju kar nekaj časa in truda namenili ukrepom z namenom lajšanja vračanja rojakov v Slovenijo, zavedajoč se, da vsaka odločitev za selitev prinaša številna vprašanja in izzive.

Informacijska točka nudi individualno svetovanje in celovito pomoč Slovincem zunaj meja RS in njihovim potomcem glede sodelovanja, vračanja in priseljevanja, v pomoč pa bo tudi pri iskanju stikov v drugih ustanovah. Za osebni obisk na USZS se je treba predhodno najaviti, sicer pa je za informacije pristojna svetovalka za pomoč strankam, sodelavka USZS Barbara Palčec, in to v času uradnih ur (v ponedeljek 15.00–17.00 in sredo 7.00–9.00 ure po slovenskem oziroma srednjeevropskem času CET) po telefonu (+386 (0)1 230 80 20) ali elektronski pošti: dobrodosli.uszs@gov.si

Marjana Mirković

V reškem kinematografu Art-kino je v organizaciji KPD Bazovica in sodelovanju z ZSDH ter ob podpori obeh svetov slovenske narodne manjšine, Mesta Reke in PGŽ, potekal tridnevni program predvajanja novejših in nagrajenih slovenskih filmov z napovedanimi podnapisi v hrvaščini.

Prvi večer je bil na programu dokumentarni film *Telo* (2023) večkrat nagrajene režiserke in scenaristke Petre Seliškar, ki se je dogodka na Reki tudi udeležila. Govori o dokumentarnem portretu bolezni, vztrajanja in prijateljstva, ko je avtorica v intimnem videodnevniku kar dve desetletji spremljala prijateljico, ki se bori z redkimi avtoimunskimi boleznimi.

Naslednji je bil predstavljen celovečerni film *Vzornik* (2023) v režiji Nejca Gazvode, ki je scenarij napisal v sodelovanju s Tomislavom Zajcem. Film izpostavlja medvrstniško nasilje, osamljenost, dostojanstvo, stisko in nemoč mladostnika, ki živi z mamo alkoholičarko.

Tretji večer si je občinstvo lahko ogledalo film *Jezdeca* (2022), režijski prvenec Dominika Menceja. Film ceste pripoveduje zgodbo o najboljših prijateljih, ki se na predelanih mopedi odpravita na pot. **Marjana Mirković**

28. maj, Ministrstvo za znanost, izobraževanje in mlade RH

Kurikul za pouk slovenskega jezika in kulture

Dr. Kristina Riman, foto: e-nastava.unipu.hr

Po lanskem oblikovanju skupin za pripravo Osnutka predloga za kurikule učnih predmetov v jeziku in kulturi narodnih manjšin v osnovnih in srednjih šolah RH po modelu C, tudi za slovenščino (Sopotja 2, junij 2023), je minister za znanost, izobraževanje in mlade RH dr. Radovan Fuchs imenoval recenzente za strokovno oceno tega dokumenta. V presoji so osnutki za dokumente v enajstih jezikih, in sicer albanskem, bosanskem, hebrejskem, makedonskem, nemškem, poljskem, rusinskem, ruskem, italijanskem, ukrajinskem in slovenskem jeziku. Za recenzentko osnutka za pouk slovenščine je bila imenovana dr. Kristina Riman, predavateljica na Fakulteti za vzgojno-izobraževalne znanosti Univerze Jurja Dobrile v Pulju, z izkušnjami in poznavanjem tega področja ter tudi dolgoletna aktivna članica KPD Bazovica.

8. avgusta pa je bil objavljen natečaj za pisne prevode omenjenih osnutkov iz hrvaščine v jezik določene narodne manjšine ter za lektoriranje kurikula za omenjene učne predmete v hrvaškem in jezikih omenjenih narodnih manjšin. Pričakovati je, da bodo kurikuli sprejeti in veljavni v prihodnjem šolskem letu. Več v prihodnji, decembrski številki Sopotij. **Marjana Mirković**

10. junij, Vlada RS, Ljubljana

Svet Vlade RS za Slovence v zamejstvu

Po prvi seji, foto: www.gov.si

Na povabilo predsednika Vlade RS dr. Roberta Goloba se je na prvi seji v novem mandatu sestal Svet Vlade RS za Slovence v zamejstvu. To stalno posvetovalno telo sestavljajo predstavniki slovenske manjšine v Avstriji, Italiji, na Madžarskem in Hrvaškem ter slovenski ministri, v okviru svojih pristojnosti, povezani s položajem teh narodnih skupnosti.

Podpredsednik sveta, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon, je v izjavi za medije med drugim povedal, da je na vsebinsko bogati razpravi beseda tekla o

stvarnosti in izzivih, s katerimi se soočajo rojaki v vseh štirih sosednjih državah, in da so posebno pozornost namenili čezmejnemu sodelovanju in ohranjanju slovenskega jezika.

Kot je poudaril, je ključna naloga USZS povezovanje, ob tem pa se je ozrl na Zamejsko gospodarsko koordinacijo (ZGK), ustanovljeno ob koncu leta 2022, ki da je lepo zaživela, in oblikovanje podobne povezave na tem območju napovedal tudi na področju kulturnega delovanja.

Sodelujoči so zatem predstavili položaj posamezne narodne skupnosti, pri čemer so vsem skupni predvsem izzivi glede jezika, povezani z rastočo vlogo vzgoje in izobraževanja na vseh ravneh ter pomanjkanjem ustreznega pedagoškega kadra.

Seje sta se udeležili tudi članici Sveta Vlade RS za Slovence v zamejstvu na Hrvaškem, predsednica ZSDH Barbara Riman in poslanka stranke SDP v hrvaškem saboru, sicer dolgoletna aktivna rojakinja slovenske skupnosti v Varaždinski županiji Barbara Antolić Vupora.

Več: www.gov.si

20. junij, Podčetrtek

46. srečanje slovenskih športnikov iz obmejnih dežel, športne igre

Zanimivo srečanje za mlade, foto: www.gov.si

Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez (OKS – ZŠZ) s podporo USZS že tradicionalno pripravlja srečanje slovenskih športnikov iz obmejnih dežel. Letos je dogodek gostila Občina Podčetrtek v sodelovanju s Športno zvezo Kozje.

Srečanje povezuje mlade športnike iz avstrijske Koroške, Italije, Madžarske, Hrvaške in Slovenije, stare 14 in 15 let, na prijateljskih tekmah pa se pomerijo v nogometu, košarki, odbojki in namiznem tenisu. Pomemben del prireditve je seveda tudi druženje in tkanje novih vezi. Slovesno odprtje je spremljal kulturni

program, na dogodku pa so z ekipama v namiznem tenisu in odbojki sodelovali tudi mladi iz SKD Gorski kotar. Predsednik tega društva Damijan Malnar se je z drugimi predstavniki sodelujočih slovenskih organizacij udeležil tudi srečanja z državnima sekretarjema na USZS ter Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport Vesno Humar in Dejanom Židanom.

V okviru dogodka se je sešla tudi Komisija za zamejski šport OKS – ZŠZ. Na dnevnem redu te 3. seje so predstavili program letošnjega srečanja in napovedali srečanje v prihodnjem letu ter tudi pobudo za ustanovitev Zamejske športne koordinacije. Med drugim so še predlagali, da dosedanja članico te komisije Sašo Kernjak Zubović po njenem zaključenem delu v ZSDH (od spomladi je sodelavka INV, op. ur.) nadomesti Damijan Malnar.

Več: www.olympic.si/ Marjana Mirković

27.–29. junij, Ljubljana, Celje

Dobrodošli doma 2024

Dobrodošli doma je tradicionalna prireditve, ki v Slovenijo vsako leto pripelje rojake iz sosednjih dežel in sveta. Uradni program srečanja se je začel z v tej rubriki že omenjenim Vseslovenskim srečanjem v DZ 27. junija, osrednji dogodek pa je potekal 29. junija v Celju. Tudi tam je navzoče nagovoril Matej Arčon in med drugim poudaril, da bo USZS tudi v prihodnje namenjal štipendije za učenje slovenščine in študij v RS ter sofinanciranje dejavnosti za mlade, omenil možnost za Center šolskih in obšolskih dejavnosti v Porabju, v okviru gospodarskega sodelovanja napovedal pozornost startupom ter poleg kmetijske in gospodarske še obli-

kovanje zamejske športne koordinacije. Omenil je večere Sredi domovine in med gostujočimi umetniki izpostavil tudi Natka Štigliča ter poudaril, da je mladim treba dati priložnost, da se izkažejo, in tudi, da se preselijo v Slovenijo, pri čemer velja poudariti, da na USZS v tej zvezi od 20. maja letos deluje Info točka.

Program je bil tudi letos pester in bogat, na odru pa so se poleg folklorne skupine (FS) KPD Bazovica (več o nastopu v rubriki Iz društva) zavrtili še plesalke in plesalci FS Lipa München in Slovenskega kulturnega in športnega društva Drava Augsburg iz Nemčije, v drugem delu pa so se predstavili še ŽePZ SKD Ajda iz Umaga, Moška pevska skupina Fantje, recitatorji DPS in MePZ Kredarica iz Novega Sada v Srbiji, maturanti RAST 53 iz Buenos Airesa v Argentini, kitarist Natko

Poletna noč na skupnem nastopu, foto: www.uszs.si

Štiglič, MePZ Encijan SKD Istra iz Pulja, otroška FS Društva Slovencev Triglav Banjaluka iz Bosne in Hercegovine (BiH), rock skupina Ostanki iz Buenos Airesa, MePZ France Prešeren iz Skopja v Severni Makedoniji ter Orkester Slovenskega združenja meščanov Jožef Špringer iz Kaknja v BiH. Večer se je zaključil z zabavo in plesom ob glasbi zamejske skupine Aleksi Jercog & prijatelji s tržaškega Krasa. Več www.uszs.si

Marjana Mirković

12. julij, Hrvaški sabor, Zagreb

Srečanje manjšinskega poslanca in veleposlanika RS v RH

Neodvisni saborski poslanec Armin Hodžić, na letošnjih parlamentarnih volitvah izvoljen v 12. volilni enoti, namenjeni narodnim manjšinam, kot kandidat petih manjšin poleg bošnjaške, ki ga je predlagala, formalno po zakonu zastopa še albansko, črnogorsko, makedonsko in slovensko narodno manjšino.

V tej zvezi je potekalo srečanje z veleposlanikom RS v RH Gašperjem Dovžanom in ministrico svetovalko mag. Tamaro Plankar. Kot je med drugim navedeno na spletni strani www.sabor.hr, je beseda tekla o položaju in izzivih slovenske narodne skupnosti na Hrvaškem ter o možnostih za sodelovanje v prihodnje, pa tudi o uvedbi pouka slovenskega jezika v srednje in osnovne šole po modelu C ter odkupu pro-

storov na Masarykovi ulici 13 v Zagrebu, v katerih že vrsto let deluje SKPD Slovenski dom.

Ali bo sodelovanje s tem poslancem uspešno in ali bo uresničil svoje povolilne izjave o zastopanju vseh petih manjšin, bo pokazal čas.

Marjana Mirković

Mag. Tamara Plankar, Gašper Dovžan in Armin Hodžić, foto: www.sabor.hr

15. julij, Učiteljska fakulteta, Reka

INV obogatil sodelovanje

Za namen sodelovanja pri projektu Motivacija za zgodnje učenje manjšinskih jezikov sta direktorica INV iz Ljubljane dr. Sonja Novak Lukanović in dekan Učiteljske fakultete (UF) Univerze na Reki dr. Darko Lončarić sklenila nov dogovor, ki pomeni dodatno obogatitev sporazuma, vzpostavljenega leta 2011. Podpis dodatka zagotavlja občasno uporabo kabineta Laboratorij za učenje in poučevanje na UF raziskovalnemu oddelku reške enote INV-ja pod vodstvom dr. Barbare Riman, INV pa bo v svojih prosto-

rih zagotovil možnost za delovanje zaposlencem reške UF. Več: www.inv.si, www.ufri.uniri.hr.

Marjana Mirković

Zadovoljni s sporazumom, foto: www.ufri.uniri.hr

6. junij, Dom starejših občanov Kantrida, Reka

Obisk pri legendarni vodji FS Sonji Kern Svoboda

Legendarno in skoraj tridesetletno vodjo najuspešnejše FS v KPD Bazovica Sonjo Kern Svoboda (95) je po preselitvi iz Doma Salvia v Crikvenici v reški Dom starejših občanov (DSO) na Kantridi obiskala skupina članov društva. Dobrodošlico na Reki so ji izrekli trije nekdanji plesalci, ki so v FS našli tudi svoje življenjske sopotnike in ostali vsa leta tesno povezani z društvom: vodja današnje FS Nataša Grlica, njen soprog Milan in vsestransko dejavni koordinator kulturnih dejavnosti v društvu Vitomir Vitaz. Ob tej priložnosti so ji priskočili tudi na pomoč pri zagotovitvi in delovanju televizijskega sprejemnika, ki bo novi stanovalki DSO Kantrida pomembno popestril bivanje v novem okolju, s katerim se je sicer pred leti večkrat srečala, a takrat z druge, obiskovalske strani, ko je kot sodelujoča na prireditvah s svojo FS KPD Bazovica razveselila oskrbovance in oživila kulturni utrip v domu. Zakonca Grlica in Vitomir Vitaz so Sonji Kern Svoboda zaželeli čimprejšnjo prilagoditev ter veliko obiskov in druženja, zlasti z vrstniki iz umetniških krogov.

Marjana Mirković

Sonja Kern Svoboda polna vedrega duha, foto: Marjana Mirković

DSO Kantrida

DSO Kantrida je osrednja in največja tovrstna ustanova na Reki in v županiji, in ker je povezana tudi s podobnimi ustanovami v Sloveniji, v nadaljevanju predstavljamo delovanje in povzetek pogovora z ravnateljico Melito Raukar, ki je na začetku tega leta prevzela vodenje. Povedala je, da DSO deluje od leta 1965, na namenski lokaciji, danes v treh medsebojno povezanih zgradbah, kjer lahko skupno sprejme 361 starejših oseb, za katere skrbi okrog 160 zaposlenih. Namenjen je mobilnim, slabše mobilnim ter nepokretnim osebam in osebam s posebnimi potrebami. Čakalna doba je dolga, za del z najzahtevnejšo obliko nege kar tri leta, sicer pa so nekateri oskrbovanci tu celo trideset let in več. Značilnost te ustanove so manjše gospodinjске skupnosti, teh je sedem, ki v vsakodnevnem življenju povezujejo okrog dvajset oseb in ustvarjajo občutek domačnosti pri oskrbovancih, ki potrebujejo nekoliko več pozornosti, večina pa so stanovalci s težjo oskrbo. Povprečna starost je 85 let, imajo pa tudi pet stoletnikov. Aktivnosti so raznolike in številne, od športa in rekreacije ter ustvarjalnih, izobraževalnih in drugih delavnic, tudi v sodelovanju s srednjimi in visokošolskimi ustanovami, do priložnostnega zborovskega petja, stenčasa, druženja in spletne kavarne, oskrbovanci pa sami pomagajo tudi pri urejanju okolja in gostinski dejavnosti ter redno obeležujejo praznike in karneval. V okvir DSO je iz prejšnje države ostalo vključenih sedem reških klubov starejših oseb (Bulevard, Belveder, Zamet, Potok, Vežica, Pečine), ki kot določena oblika samoorganiziranja še vedno dobro delujejo na lokalni ravni.

V prizadevanju za izboljšano kakovost življenja oskrbovancev je DSO od leta 2011 vključen v obsežen, inovativen in dinamičen vseevropski sistem upravljanja kakovosti v domovih za starejše – E-Qalin, ki zagotavlja predpisano raven storitev s preverjanjem zadovoljstva svojcev, stanovalcev in zaposlenih. So tudi prvi E-Qalin DSO na Hrvaškem, to pa jih do leta 2026 zavezuje k nadaljnjemu razvoju storitev. V tem okviru so povezani tudi z ustanovami v Sloveniji. Vzajemne letne ekskurzije so vedno priložnost za koristno izmenjavo in bogatitev izkušenj, reški DSO je tako nazadnje gostil skupino Doma upokojencev iz Šmarja pri Jelšah, pove ravnateljica.

Marca letos so se vključili še v dveletni projekt CENTINOSS – CENTer za INOVacije v socialnem varstvu v okviru programa čezmejnega sodelovanja Interreg Slovenija – Hrvaška 2021–2027. Cilj je izboljšati socialne storitve v domovih za starejše in s primeri dobre prakse, razvojem inovativnih načinov dela in vključevanjem sodobne tehnologije ter izvajanjem izobraževalnih programov spodbuditi čezmejno sodelovanje med državama, oblikovati strateške dokumente in vzpostaviti Center za družbene inovacije. Usposobljen bo tudi tim za čezmejne socialne inovacije in izboljšanje izvajanja neinstitucionalnih oblik varstva. Vodilni partner je PGŽ, poleg DSO Kantrida so vključeni še partnerji Fundacija Univerze na Reki ter iz Slovenije Dom Nine Pokorn Grmovje, namenjen oskrbi odraslih oseb s posebnimi potrebami, in visokošolska ustanova Alma Mater Europea s sedežem v Mariboru. Marjana Mirković

Melita Raukar, foto: www.pgzh.hr

7. junij, Pavlovčeva galerija, Ilirska Bistrica

20 let delovanja FK Sušec

Skupina članov KPD Bazovica se je udeležila praznovanja dvajsetletnice

8. junij, Muzej Revoltella, Trst

Razstava Van Gogh

Na razstavi, arhiv likovne skupine.

Likovna skupina KPD Bazovica si je v Trstu ogledala razstavo Vincenta van Gogha (1853–1890), postavljeno v sodelovanju z muzejem Kröller-Müller iz Otterla in kuratorjema Mario Teresa Benedetti in Francescom Villantijem. Gre za nekaj več kot petdeset del, ki so bila pred tem z obsežnim spremljevalnim gradivom o tem slavnem nizozemskem umetniku na ogled v Rimu in Milanu.

10. junij, Krajevna skupnost, Pečine

Likovna razstava Danice Zorović

V krajevni skupnosti Pečine na Reki so slovesno in s krajšim glasbenim programom odprli likovno razstavo rojakinje Danice Zorović, roj. Marušić, članice KPD Bazovica. Rojena Ljubljancanka, po materi iz Žirov in očetu iz Grižan, je odrasla na Reki, kjer je končala študij medicine, se zaposlila v Ljubljani in Viroviti, pozneje pa večino staža kot anesteziologinja opravila v reškem kliničnem bolnišničnem centru. Živi in slika razpeta med Reko, Nerezinami in Vincennesom, krajem na vzhodnem obrobju Pariza.

Slikati je začela leta 2003, ko je na slikarskem tečaju pri akademskem slikarju Robertu Mijaliću spoznala različne slikarske tehnike. Pozneje je znanje s tega področja izpopolnjevala še na tečajih pri profesorici likovne kulture Dijani Lukić in umetnici Ani Škrobonja. V minulih dveh desetletjih je Danica Zorović tako v različnih

delovanja Foto kluba Sušec, s katerim društvo sodeluje in organizira različne dogodke že vrsto let. Ob tem jubileju so v Pavlovčevi galeriji v Ilirski Bistrici odprli dobro obiskano razstavo fotografij članov FK Sušec po izboru kuratorke te galerije Anamarije Stibilj Šajn. Dogodek je bil med drugim tudi priložnost za nove dogovore in načrte s člani reškega društva, v katerem si sicer prizadevajo pridobiti novo članstvo in oživiti delovanje pred leti zelo dejavne in uspešne fotografske skupine.

Galerija, v kateri so se tokrat predstavili člani Foto kluba Sušec, je imenovana po priznanem bistriškem impresionistu Francetu Pavlovcu, razstavne prostore pa ima v Domu na Vidmu in je osrednje razstavno prizorišče Ilirske Bistrice. V galerijski prostor je umeščen tudi Turističnoinformacijski center, kjer so na voljo tudi druge zanimive informacije o turistični ponudbi teh krajev. Več: www.visitilirskabistrica.si Marjana Mirković

Opus slikarja, ki je postal neke vrste simbol umetnika, ki je za časa življenja zaradi nerazumevanja životaril, po smrti pa so začele cene njegovih del naraščati, je predstavljen kronološko, razdeljen v štiri sklope. V prvem od razmeroma poznega začetka umetniškega delovanja v likovni umetnosti, šele v zadnjem desetletju pred svojo zgodnjo smrtjo, je na Nizozemskem slikal pokrajine svoje mladosti, ljudi ob delu in vsakdanjem življenju. V delih je prevladoval kolorit temnih, pretežno rjavkastih tonov, so med drugim zapisali na spletni strani www.rtvsl.si. Drugi sklop je posvečen umetnikovemu bivanju v Parizu v letih 1886 in 1888, kjer se je srečal s svetlo paleto impresionistov in se v tedanjem umetniškem središču sveta povezal z drugimi umetniki. Tretji sklop se ustavi v Arlesu, kjer je Van Gogh nekaj časa ustvarjal skupaj s Paulom Gauguinom, četrti del razstave pa je namenjen tragičnemu zadnjemu obdobju, ki ga je slikar zaradi duševnih težav prostovoljno preživel v psihiatrični bolnišnici, zadnje mesece pa nato živel v vasi Auvers-sur-Oise severozahodno od Pariza, kjer je ustvaril nekaj sijajnih umetnin. Leta 1890 je Vincent van Gogh storil samomor pri svojih 37 letih. Več: www.rtvsl.si.

Kot je povedala vodja likovne skupine Tihana Karlović, so bila članice navdušene nad obiskom razstave, ogledana dela in doživetji vtisi pa bodo izhodišče njihovega jesenskega delovanja in spoznavanja novih načinov likovnega izražanja.

Marjana Mirković

Dober obisk, foto:
www.rijeka.hr

tehnikah, od pastelnih, oljnatih in akrilnih barv do mešanih tehnik, ustvarila več družinskih portretov ter otoških krajin Cresa in Lošinja ter svojega lepega francoskega okolja.

K razstavi, organizirani v okviru krajevne skupnosti Pećine, jo je, kot so zapisali na spletni strani www.rijeka.hr, spodbudila preseelitev v družinsko stanovanje na Ulici Janka Polić Kamova, v katerem je preživela mladost in študentska leta. Navzoče obiskovalce je nagovorila tudi sama avtorica, spregovorila o svojem ustvarjanju in poudarila, da jo posebej veseli slikanje portretov in da tako želi izraziti emocije oseb, ki so ji blizu, toplino njihovih odnosov, nežnost, ljubezen, vzajemnost in vedrino – kar vse sta mladi reški pisatelj Jan Bolić in njegova mati Maristela prenesla v način

13. junij, Slovenski dom KPD Bazovica

Ksenija Talijančić: *Dihala dóma*, razstava

Ksenija Talijančić,
Vitomir Vitaz in Tanja
Horvat, arhiv KPD
Bazovica

V okviru večletnega sodelovanja z železničarskim slikarskim društvom *Plavo svetlo* je

KPD Bazovica tudi letos gostilo njihovo razstavo. Tokrat jo je postavila članica tega likovnega društva iz Zagreba Ksenija Talijančić, naslovila pa jo je *Dihala dóma*.

Ksenija Talijančić (1948), upokojena pravnica, ima za seboj večletno izobraževanje na likovnem področju in vrsto samostojnih in skupinskih razstav, slikanju pa se posveča predvsem po upokojitvi. V KPD Bazovica je predstavila dela z oljem na platnu na temo dimnika, nastala v zadnjih dveh letih. Dimnik kot arhitekturno nadaljevanje ognjišča, nekaj, kar privablja in spodbuja k druženju, je prostor za zbiranje družine, za kuho in toplo vzdušje dóma, je v katalogu ob tej razstavi, lani septembra odprti v Hrva-

življenja, najlepše pričevanje tega pa so njegove knjige. Razstava je bila ravno zato tudi posvečena njima.

Danica Zorović je za razstavo čestital tudi vodja PS KPD Bazovica Darko Mohar, sicer prijatelj družine Marušić še iz mladih let, ki je v društvo pripeljal tudi Iva Marušića, Daničinega brata, in njegovo ženo Jasno Zazijal Marušić, ki sta nas oba veliko prezgodaj zapustila, a s svojim aktivnim delovanjem ostala zapisana v zgodovini društva.

Danica Zorović se je doslej predstavila na treh samostojnih razstavah v Nerezinah, v mestni hiši leta 2017, hotelu Manora leta 2021 in prostorih nekdanjega mlinarstva na oljke Tuorić leta 2023, ter na petih skupnih razstavah: z Mirno Paškvan v krajevni skupnosti Draga na Reki leta 2017 in v Hrvatskem kulturnem domu na Dunaju leta 2018, s skupino Skani v istoimenskem društvu na Reki leta 2019 ter na dveh razstavah ljubiteljskih slikarjev v mestni hiši v Vincennesu v letih 2021 in 2023 – na slednji je prejela tudi 1. nagrado občinstva za sliko *Prava ljubezen*. **Marjana Mirković**

škem likovnem društvu v Zagrebu in objavljenem na spletni strani www.akademija-art.hr, med drugim zapisala umetnostna zgodovinarica Saša Brkić Kristensen. To ugodje pa poraja prav ta občutek varnosti in udobnosti dóma, kjer se družina zbere pri odprtem ognjišču, nad katerim je seveda dimnik. Dimnik tudi navzven kaže na življenje, zlasti pozimi, ko sukljajoči dim priča o človekovi navzočnosti, motiv pa je tako prepoznaven, da ga je avtorica v posameznih delih uspela v celoti odmisлити od prikaza hiše, ustvarjajoč kompozicije z enim ali vrsto dimnikov, ki ustvarjajo koloristični kolaž...

Program ob odprtju zanimive razstave je vodila tajnica KPD Bazovica Sandra Grudenić, s krajšim nastopom na harmoniki ga je popestrila članica glasbenega tečaja Gordana Špoljarić, društvo *Plavo svetlo* pa se je ob tej priložnosti in ob svoji 25-letnici delovanja zahvalilo reškemu društvu in posebej koordinatorju kulturnih dejavnosti Vitomirju Vitazu ter jima podelilo priznanji. Predsednica društva *Plavo svetlo* Tanja Horvat je pri tem izrazila tudi upanje, da se bodo odlični stiki nadaljevali tudi v prihodnje. **Marjana Mirković**

15. junij, Slovenski dom KPD Bazovica

Nastop ob koncu glasbenega tečaja

Ob izteku kulturne sezone so se na odru KPD Bazovica predstavili udeleženci glasbenega tečaja v društvu, odprtega za vse generacije. Skupino sta poučevala profesor harmonike v Glasbeni šoli Ivana Matetića Ronjgova na Reki Bartol Buljan in kitaro Luka Verbanac z diplomom glasbene akademije Univerze v Ljubljani.

Starše, prijatelje in druge obiskovalce v polni dvorani je pozdravila tajnica KPD Bazovica Sandra Grudenić, se zahvalila nastopajočim in mentorjema ter jih po podelitvi potrdil o udeležbi na tečaju vse povabila k nadaljevanju obiska tudi jeseni, v novem šolskem letu, vse navzoče pa k poznejšemu druženju in snovanju novih predlogov.

Z zanimivim programom so se predstavili: na kitari Mirjana Katalinić iz skupine odraslih z Odo radosti Ludwiga van Beethovna, ob spremljavi Luke Verbanca, in s slovensko ljudsko Na planincih, Eni Šeler iz otroške skupine je na kitari zaigrala Twinkle twinkle Wolfganga Amadeusa Mozarta, spremljal jo je Luka Verbanac, Mia Dobrnjac je na harmoniki odigrala

skladbo Na kepanju Haralda Lüdersa, Matija Maras pa na kitari Etudo št. 5, op. 60 Fernanda Sora in Enjoy the silence Martina Leeja Gora. Tudi Amelie Matilda Karlović je zaigrala na kitaro, in sicer najprej priljubljeno skladbico Branka Mihaljevića na zgodnico o zajčku in potočku ter temo iz igrice Tetris. Borna Banković je zatem raztegnil harmoniko in zaigral angleško tradicionalno Kaj narediti s pijanim mornarjem, posebno presenečenje za nekatere, ki ga doslej v društvu niso videli nastopati, pa je bil najmlajši izvajalec Borna Prelec Kalcina, ki je na kitari zabrenkal medžimursko ljudsko Ljubezen se ne kupuje in valček št. 1, op. 241 Ferdinanda Carullija. Tudi Vito Verbanac Mihajlović se je predstavil na kitari, odigral je Bolero Bartoloméja Calatayuda, nastop pa sta na harmoniki zaključila Gordan Dlačić in Ivor Vodopivec iz skupine odraslih, prvi s slovensko ljudsko Na planincih, drugi pa s Štajersko polko. **Marjana Mirković**

V prvi vrsti Borna Prelec Kalcina, Amelie Matilda Karlović in Mia Dobrnjac, v drugi pa Bartol Buljan, Ivor Vodopivec in Gordan Dlačić ter pred njim Matija Maras, Mirjana Katalinić, Vito Verbanac Mihajlović, Borna Banković, Luka Verbanac in Eni Šneler (arhiv KPD Bazovica)

15.–16. junij, Šentvid pri Stični

Tabor slovenskih pevskih zborov 53

MePZ KPD Bazovica se je tudi letos udeležil največje in priljubljene pevske prireditve, Tabora slovenskih pevskih zborov, praznika slovenske pesmi in zborovskega petja, ki je na tretjo nedeljo v juniju že 53. leto prinesel živahno dogajanje v vas Šentvid pri Stični.

MePZ, ki ga vodi Ingrid Haller, je tudi tokrat sodeloval na koncertu slovenskih pevskih zborov iz sosednjih držav Slovenije in od drugod, ki običajno poteka na predvečer osrednjega srečanja. Poleg rojakov iz Hrvaške so se na tem koncertu predstavili še slovenski zbori iz Srbije in Madžarske.

Tabor slovenskih pevskih zborov je letos potekal pod geslom Ta šmentana ljubezen, istoimenski koncert je vodil dirigent Igor Švara, slavnostni govornik na prireditvi pa je bil nekdanji predsednik RS Borut Pahor. Tudi letos je nastopila množica, okrog sto pevskih zborov, združeni odrasli, otroški in mladinski zbori, Policijski orkester pod vodstvom Nejca Bečana,

FS Vidovo iz gostiteljske vasi in recitatorji Srednje šole Josipa Jurčiča iz bližnje Ivančne Gorice. Zaključni nastop je neposredno prenašala TV Slovenija, reportaža o prireditvi pa je na ogled na YouTubeu: <https://www.youtube.com/watch?v=c2wRwIiiK5Y>.

V okviru pevske prireditve je bilo znova organiziranih tudi več spremljajočih dogodkov, ki so na šentviški trg poleg zborovskega vrveža prinesli živahen utrip še s sejmom umetnostne in rokodelske obrti VitArt, animacijo uličnih umetnikov, z Arbadakarbo Tine in Matjaža, poslikavo obrazov, mažoretkami, stojnicami tamkajšnjih društev in lokalnih ponudnikov domačih dobrot in glasbo. Vpogled v živahen utrip dogajanja pa imajo zainteresirani na Facebook strani Tabora slovenskih pevskih zborov.

Marjana Mirković

Pohvaljeni za nastop,
arhiv KPD Bazovica

21.–24. junij, Niška banja, Srbija

Od Vardarja pa do Triglava 2024

Množica nastopajočih,
foto: Milan Grlica

Na gostovanje v Niško Banjo nas je povabilo Kulturno umetniško društvo (KUD) Anđeli iz Jelašnice, ki skupaj s tamkajšnjo občino in Mestom Niš od leta 2022 organizira Etno festival z naslovom Od Vardarja pa do Triglava. Gre za mednarodni dogodek, ki privabi društva z območja nekdanje Jugoslavije in drugih evropskih držav z namenom spoznavanja srbske in kulture sodelujočih skupin.

Na poti smo se ustavili v Beogradu in si nekoliko ogledali mesto, naslednjega dne pa smo prispele v Niš, kjer nas je dočakal predsednik KUD Anđeli Predrag Stojanović - Peđa. Pripravljen je bil zanimiv spremljajoči program: ogledali smo si na daleč znano Čele kulo, stolp iz človeških lobanj in arheološke ostanke poznoantične naselbine Mediane, odlični vodiči so nam približali del zgodovine Niša, bogatega in lepega mesta v rimskem obdobju, v 3. in 4. stoletju, med vladavino tu rojenega cesarja Konstantina Velikega, ter nam spregovorili tudi o bojih s Turki. Ob prihodu v Niško Banjo smo bili utrujeni, naleteli smo na letošnji prvi toplotni val s temperaturami okoli 35 stopinj. No, tu se je lažje dihala, mestece je zeleno, brez velikih hotelov ali stavb, obdano z gozdovi, v središču pa je večji park s številnimi kanali z zdraviliško vodo in dostopnimi petimi izviri mineralne oziroma termalne vode. Od nekdanjega znano kot zdraviliški center z bogato zgodovino in tradicijo, kar se je videlo na vsakem koraku.

V soboto se je na glavnem trgu v Niški Banji začela osrednja prireditel. Uvodoma sta nastopili skupini organizatorja, starejša otroška skupina in FS KUD Anđeli, zatem so se predstavili še FS KUD Gerdan od biseri iz Ohrida, FS KUD Avalski cvet iz Beograda, KUD Dejan Jovanović Deša iz Tešice pri Aleksincu ter skupini iz gostiteljevega okolja, KUD Sveta Ivanović iz vasi Hum

pri Nišu in FS Ja volim folklor iz Niške Banje. Mi smo se v naših čudovitih nošah zavrteli v venčku primorskih plesov. To pa je bil šele začetek druženja, vsi smo dalje plesali na trgu, ob glasni in veseli glasbi odličnih harmonikarjev. Komaj smo si malce oddahnili in se preoblekli, smo se že odpeljali v bližnje mestece Jelašnico na bogato in okusno večerjo tradicionalnih jedi in druženje okoli stotih udeležencev. Postrežba je skrbela, da ni bilo ne praznega kroznika ne kozarca. Živa glasba z dobrimi pevci nas je popolnoma presenčila, sramežljivemu začetku z zimzelenimi uspešnicami iz širše regije je sledila etno glasba s posameznih območij, pri čemer je zaplesala vsa dvorana, spleta so se kola, ki jim nisi videl ne začetka ne kraja ... in tako dolgo v noč.

Naslednje jutro smo se vsi odpeljali do Suve planine in soteske reke Jelašnice (Jelašnička klisura). Gostitelji so nas znova presenetili, z druženjem na prostem, v soteski rečice in z razgledom na čarobne okoliške planine. Ob bistrem potoku in v senci mogočnih dreves so se širili vabljivi vonji ribje čorbe, žara, tople gibanice, v mrzlem potoku pa se je hladila pijača. Predrag Stojanović - Peđa, prijazen, zgovoren in pravi promotor svojega kraja, se je tudi tega dne izkazal kot izvrsten gostitelj in poslovali smo se z željo, da se vidimo na Reki.

Prek Beograda, kjer si nas je večina ogledala še Kalamegdan, Skadarlijo in Hram svetega Save, smo se dan pozneje vrnili na Reko, srečni in zadovoljni ter znova hvaležni vodji naše skupine Nataši Grlica, organizatorju potovanja Milanu Grlica ter naši soplesalki in predsednici KPD Bazovica Jasmini Dlačić. **Slavica Vuković Bačić**

Jure Markota nam je ob tej priložnosti povedal, da je z udeležbo in storjenim zadovoljen, Lokve je obiskal že pred leti, ko je kot mladi avtor sodeloval na eni izmed razstav v jami Lokvarka, letos pa se je pred GKD udeležil tudi Mediteranskega kiparskega simpozija v Parku skulptur Dubrova pri Labinu, kjer je ustvarjal v kamnu. Skulptura *V objemu gozda* bo postavljena v gozdu na Stari Sušici in bo vidna ob vhodu v park pri jezeru.

Vodja grafičnega sklica GKD Tihana Karlović je predstavila Majo Zemunik, sodelujoči umetniki pa so se med drugim zahvalili tudi za vso pomoč pri delu. Tihana Karlović je izrazila zadovoljstvo, ker jim je občina Lokve nedavno zagotovila prostor za delovanje, kjer bodo lahko uredili manjšo galerijo.

Tihana Karlović, tudi vodja likovne skupine v KPD Bazovica in podpredsednica v

29. junij, Exportdrvo, Reka

Porto Etno festival 2024

V prostoru nekdanjega skladišča Exportdrva je tudi letos potekala prireditev Porto Etno, mednarodni festival *world music in gastronomije*, kot navaja napoved. Del prireditve je namenjen tudi predstavitvi dejavnosti organizacij narodnih manjšin, a večinoma je to omejeno na folkloro, zborovsko petje ali kulinariko.

V nadaljevanju je govora le o tem programu: na odru in s ponudbo tradicionalnih jedi na stojnicah je sodelovalo več manjšinskih društev in posameznih pripadnikov narodnih manjšin, med drugimi Društvo narodov BiH, Albanska skupnost PGŽ, Češka beseda, Bošnjaška narodna skupnost PGŽ, Makedonsko KD Ilinden, Madžarska skupnost Reka-PGŽ, reški podbor srbskega KD Prosvjeta, Srbska skupnost Reke, Slovaška matica, Italijanska skupnost Reke in Opatije, romska društva, Ruski dom ter reški društvu Primorski Hrvat in RiMorčić. Z vrsto njihovih tradicionalnih jedi pa so se v dogodek vključile tudi prebivalke Reke in okolice, doma z različnih koncev sveta, od Madagaskarja, Tobaga in Trinidada do Filipinov. V imenu KPD Bazovica je s krajšim programom nastopil MePZ pod vodstvom dirigentke Ingrid Haller. Žal njihovega petja, enako kot tudi drugih nastopajočih, predvsem zaradi splošnega hrupa skoraj ni bilo mogoče slišati, kaj šele uživati v njem.

Program je povezoval ravnatelj HKD na Sušaku Edvin Liverić, enako kot lani in v

SKD Prešeren v Lokvah, je v vlogi slednje tudi letos povabila najmlajše iz lokvanskega društva na delavnico lesoreza. Dela, ki so jih ob bogati domišljiji ustvarile pridne otroške roke, so bila v okviru GKD na ogled na pravi mali razstavi v Hiši čuvaja jezu in deležna več čestitk in pohval vrste obiskovalcev.

Dogodek so obiskali tudi nekdanji udeleženci GKD, akademski kiparji Matej Vočanec in Ivana Postić ter Vesna Rožman, tudi grafična urednica Sopotij. Skulptura Mateja Vočanca je postavljena v parku Golubinjak, skulpturi Ivane Postić pri poslopju občinske uprave v Lokvah in ob jezeru Bajer v Fužinah, skulptura Vesne Rožman pa ob vhodu v tamkajšnji bližnji Gozdni park Golubinjak.

Marjana Mirković

Jure Markota pri delu,
V objemu gozda, foto:
Milutin Burić, GKR
Lokve

zelo podobnih razmerah v dvorani, ob sočasni kulinarični ponudbi, v hrupu in vročini, ki so jo obiskovalci v glavnem starejše generacije in večinoma stoje težko prenašali. Zdi se, da je, vsaj kar zadeva del Porto Etna s predstavitvijo kulturne in jezikovne raznolikosti Reke in organizacij narodnih manjšin, organizator te uvrstil v program zgolj zato, da zadosti nazivu prireditve. Tako med nastopajočimi kot med obiskovalci je bilo slišati, da je to sramotno in ponižujoče. Pričakovati je, da bodo manjšinske organizacije za Porto Etno prihodnje leto mestnim oblastem oziroma HKD-ju na Sušaku pravočasno posredovale svoje predloge in želje, da se takšni, blago rečeno, spodrsjljaji ne bodo ponovili, dobrodošlo pa bi bilo znova uvrstiti tudi informacije o nastopajočih v tiskani obliki. Podobno, kot je bilo v času, ko se je prireditev, iz katere je pravzaprav nastal Porto Etno, imenovala Etno smotra (1996), z namenom širši javnosti predstaviti dejavnosti organizacij narodnih manjšin na Reki, tudi s spremljajočo in lepo oblikovano knjižico z osnovnimi podatki. Zgled so bili podobni, običajno dobro obiskani dogodki v številnih mestih v tujini. Po dveh desetletjih in v pričakovanju dogajanj v okviru naziva Reka, evropska prestolnica kulture 2020, pa je prireditev leta 2017 dobila novo ime in, razumljivo, drugačno vsebino, s širše zasnovanim festivalom *world music in gastronomije*, ki naj bi promoviral večkulturnost, raznolikost in strpnost (www.portoetno.hr). **Marjana Mirković**

MePZ KPD Bazovica
popestril program,
foto: Marjana Mirković

24.–28. junij, Lokve, Hiša čuvaja jezu

Goranska kiparska delavnica 2024

Likovna kolonija Goranska kiparska delavnica (GKD) na prostem že več kot štiri desetletja povezuje umetnike s tem okoljem. Na GKD je doslej ustvarjalo skupno sedeminosemdeset avtorjev, njihovih sto sedemnajst skulptur v lesu pa bogati prostor večinoma na različnih lokacijah Gorskega kotarja, od letos tudi s skulpturama hrvaškega akademskega kiparja Nevena Bilića in slovenskega akademskega kiparja Jureta Markote. V okviru grafičnega sklica, organiziranega na GKD od leta 2019, je tokrat ustvarjala grafičarka Maja Zemunik.

GKD ima sedež v Lokvah, kjer so povabljeni umetniki tudi tokrat predstavili na manjši slovesnosti pri Hiši čuvaja jezu, nekdanjem objektu Hrvaškega elektrogospodarstva pri jezu Omladinskega jezera. O avtorjih novih del, navzočih ob tej priložnosti, je spregovorila dolgoletna strokovna vodja GKD, umetnostna zgodovinarica Branka Arh, in med drugim poudarila, da skulptura *Zasidrani kvadrat* Nevena Bilića metaforično ponazarja zasidranost in navezanost, pa tudi odhajanja in zapuščanja, medtem ko Jure Markota s skulpturo *V objemu gozda* govori o povezanosti človeka in narave, pa tudi o njegovi odvisnosti od nje.

Dobrodošli doma 2024

Še en uspešen nastop FS, foto: Milan Grlica

Tudi letos se je naša FS z veseljem odzvala vabilu organizatorjev tradicionalne prireditve Dobrodošli doma, tokrat v Celju, ob prazniku rojakov iz sosednjih držav in sveta v Sloveniji. Osrednji del srečanja je potekal na Krekovem trgu v Celju ves dan, od 9. do 22. ure, zbrane na glavnem odru pa je nagovoril minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon. Poudaril je, da je *lepota tega dogodka, da smo povezani, da vidimo, kako velika je v resnici Slovenija, kako veliko je naše srce in koliko udeleženci srečanja dajete na pomen kulture in ohranjanje identitete.*

Popoldne je bilo živo in pestro. Ob 18. uri se je začela osrednja prireditev s številnimi folklornimi in pevskimi skupinami. Uvo-

doma se je s spletom štajerskih plesov na odru zavrtila FS Lipa München iz Nemčije, nakar je sledil nastop naše FS. Predstavili smo se s spletom koroških plesov in zablesteli v prelepih nošah, občinstvo pa nas je nagradilo z močnim aplavzom, za služenim, ker smo res bili dobra in uigrana skupina. Do konca programa smo skupaj z obiskovalci tudi mi, nastopajoči, uživali v plesu in petju drugih skupin: nastopili so še Slovensko kulturno in športno društvo Augsburg iz Nemčije, ŽePZ SKD Ajda iz Umaga, Društvo Slovencev Kredarica Novi Sad (tri skupine: Moška pevška skupina Fantje, recitatorji pouka slovenščine in MePZ), maturantje RAST 53 iz Buenos Airesa v Argentini, plesalci in pevci slovenskih društev iz Pulja, Banjaluke, Kaknja, Skopja itd. Večer se je zaključil z zabavo in plesom ob glasbi ansambla Aleksi Jercog in prijatelji.

Veselo smo se vrnili na Reko, zadovoljni z nastopom in pripravljeni za dolge poletne počitnice. **Slavica Vuković Bačić**

1.–20. julij, Slovenski dom KPD Bazovica

Poletje v Bazovici, otroške delavnice

Otrci vedno prisrčni, foto: Marjana Mirković

V KPD Bazovica so že osmo leto uspešno organizirali teden ske otroške delavnice in za najmlajše pripravili zanimiv in pester program. Zasnovali sta ga tajnica društva Sandra Grudenić, tudi koordinatorka projekta, in Romana Turkušić Škrab, učiteljica slovenskega jezika in kulture po modelu C v OŠ Dr. Andrija Mohorovičič v Matuljih in PŠ v Jušičih in Rukavcu ter dopolnilnega pouka slovenščine (DPS) v KPD Bazovica, znova tudi v sodelovanju s kulturnim ustvarjalnim društvom Galerija C. C. U. (Creative Creatures United) in gledališčem Bičikleta iz Slovenije. Z veliko dobre volje in strokovnega znanja sta dinozavre kot tokratno temo najmlajšim približala tudi letos sodelujoča reška profesorja biologije in kemije Roberta Paravić in Leo Šamanić, lučke na aktualno temo so otroci izdelovali pod mentorstvom vodje likovne skupine v KPD Bazovica Tihane Karlović, umetniški vodja glasbene skupine v društvu Ivan Harej - Harry

pa je najmlajše učil slovenske pesmice. Dobrodošlo in dragoceno pomoč so znova zagotovile članice mladinske skupine KPD Bazovica, Michelle Samardžić, Eva Lončarić, Emili Kraljić in prvič tudi Aria Hunjadi, ki se po več letih udeležbe delavnicam ni želela odpovedati in je bila tokrat v novi, animatorski vlogi.

Zanimanja je bilo zelo veliko, skupno se je delavnic udeležilo okrog petdeset otrok, starih od šest do deset let, večinoma potomcev članov KPD Bazovica in drugih rojakov, ki v društvo prihajajo že več let. V treh tednih se je zvrstil program za tri skupine, vseboval je različne poučne jezikovne in druge, predvsem zabavne vsebine, od zgodbic o dinozavrih, lutkovne predstave in glasbenih uric do športa, likovnega ustvarjanja in priprav na zaključni nastop. Na njem so z besedo in pesmijo nastopili na odru in postavili razstavo lučk z ujetimi dinozavri, Sandra Grudenić in Romana Turkušić Škrab pa sta obiskovalcem, sorodnikom in prijateljem spregovorili o programu na delavnicah, podelili potrdila o udeležbi in najmlajše povabili k obisku DPS v društvu jeseni.

Marjana Mirković

IZ PLANINSKE SKUPINE

12. maj, Skupaj s SPD Trst v hribih nad Vinodolom

Skupni izlet članov SPD Trst in PS KPD Bazovica je bil načrtovan že za februar. Na koncu so vsi bili zadovoljni, da je preložen na maj, saj je pohodnike presenetila obilica cvetja v krasu nad Vinodolsko dolino.

Za pohod je bila izbrana pot ob previsnih stenah, imenovana Staza litica, ki poteka od planinarske hiše Vinište do vrha Zebar nad Drivenikom v dolžini 29 km, in to del Grižan do Bribirja in še naprej do razgledne točke Slipica, urejene v sklopu projekta Oči Vinodola. Delno je steza speljana po starih vaških poteh, ki povezujejo Primorje in Gorski kotar, delno pa po živalskih stečinah in brezpotju. Žal se po poti zelo malo hodi, markacije so precej obledele in jih je treba včasih tudi malo poiskati, a take nevspečnosti nadomestijo razgledi od Velebita čez kvarnerske otoke do Učke. Seveda iskanje poti tudi bolj poveže udeležence

27. maj–22. junij, Znova Dalmacija in lepote, ki te zasvojijo

Zadnji teden maja je PS znova obiskala Dalmacijo, tokrat dolino Neretve. Namestili smo se v Bristu, vasici pod jugovzhodnim Biokovom oziroma Rilićem.

Sedeminštirideset članov PS in gostov je teden dni uživalo v naravnih lepotah Dalmacije, si ogledovalo zgodovinske znamenitosti, se kopalo v toplem južnem morju in uživalo. Obiskali so Trilj, Ploče, Komin, Naron, Međugorje, Mostar, Metković, Kulo Norinsko, Klek in Smrdangrad, se peljali po novem pelješkem mostu, se vozili s čolni po Bačinskih jezerih in se spustili v jamo Vranjačo. Povzpeli so se na Umac, Svetega Ilijo, Veliki Trovro, Smrdan Grad (s Kleka) in še bi se dalo kaj naštet.

Nekaj utrinkov: mir in tišina izvira rečice Grab. Ob njej več sto let stari mlini. Ob Čosićevem mlinu plavajo postrvi in Samaržićev mlin še melje. Z moko poprašeni mlinar: "Lepa je naša domovina, samo smo mi slabi ljudje!" Ima prav. Domovina je res lepa, a kot ljudje smo najslabši samim sebi. A do tujcev in gostov zelo gostoljubni.

Kava ob Cetini v Trilju. Pred tem smo si ogledali Tilurij, antični vojaški tabor. Pristop je prek zasebne posesti, na kateri je češnja z rdečimi, sočnimi plodovi. Marsikatera roka je ušla proti češnjam. Prosim, pazimo na kulturno obnašanje!

Skozi makijo se prebijamo proti Umcu. Vodi nas Josip Čupić, mlad pomorski kapitan,

izleta, saj morajo vsi aktivno sodelovati na izletu. Po nekaj več kot štirih urah hoje se je pohodni del izleta končal na razgledni točki Slipica. Oči Vinodola predstavlja šest enkratnih razglednih točk, dostopnih z avtomobilom od Mahavice nad Drivenikom, Pridve nad Grižanami, Slipice nad Bribirjem do Gradine nad Ledenicami ter Sviba in Kuka pri Krmpotah.

Seveda sprehod skozi Vinodol ne more miniti brez malo zgodovine in Frankopanov. Tako sta za konec izbrana obisk ostankov kaštela Ledenice in sprehod ob morju v mestu Novi Vinodolski. Naslednje druženje s SPD Trst bo proslava 120. obletnice tega društva junija v okolici Trsta! **Darko Mohar**

Tudi ta izlet prnudi lepe prizore, foto: Darko Mohar

delovno mesto ima na katamaranu, ki vozi od Pulja do Zadra. Zagnan planinec, podpredsednik PD Grabovica iz Ploč, društva, ki veliko dela za obnovo in promocijo planinskih in drugih poti v okolici Ploč. Prebijamo se skozi makijo, na trnjastem grmovju ostajajo delčki naše kože ali hlač. Razgled z vrha poplača vsako kapljico krvi. Muzej v Naroni. Mlada in lepa vodička. Naslednji dan je obisk v muzeju v avtobusu zelo lepo opisal Dinko. Pogledal je sicer obglavljene kipe rimskih cesarjev in bogov, še bolj pa prelepe zeleno-rjave oči vodičke.

Po Bačinskih jezerih se moja ekipa vozi v sto štiri leta stari nerevtanski ladji. Nekoč so bile te ladje osnovno prevozno sredstvo v Delti Neretve. Včasih napolnjene veliko čez rob z lubenicami, jeguljami, liskami ali mandarinami. Lepi, davni časi!

Nekaj čez sto metrov visok Veliki Trovro. Na vrhu križ, visok sedem metrov, in vetrne orgle. Sonce pripeka, vroče je! Lidija se je čez glavo ogrnila z veliko ruto. Zafrkavajo jo.

Međugorje, veliko ljudi vseh ras. Molijo na Hribu prikazovanj (Brdo ukazanja), maša v angleščini v cerkvi. Gneča na vse strani. In v prodajalnah spominkov veliko kiča, verjetno iz Kitajske!

Jutro pred hotelom. Ribič je s čolničkom zvečer vrgel mrežo, zdaj

Na Smrdangradu, arhiv Marina Dubrovića

jo čisti. V mreži več kot dve kili lepih rib. Dovolj bo za kosilo. Rečem mu: "Vi res lepo živite! S soncem greste po mrežo, jo očistite, operete in očistite ujeto ribo. In dopoldne je mimo. Doma malo kave in počitek do kosila. Krašno!" Potrdil je. Po letih življenja in službe v Zagrebu je tukaj pravi raj. Samo naj bog da zdravlja!

Smrdan Grad je bil beneški, Kula Norinska turška. Bojevalo se je tukaj več sto let! Koliko prelite krvi. Sedaj obe utrdbi živita v miru in tišini. Smrdan Grad je doživel več arheoloških in obnovitvenih del (vpisan je tudi na seznam kulturnih dobrin RH, op. ur.), Kula Norinska pa propada, ovita v bršljan, brez kakršnega koli obiska. Stopimo notri. Hej, tu kdo živi?! Popolnoma nehumano!

"Kje si našel to jamo?" me po obisku jame Vranjača nad Splitom sprašujejo nekateri člani PS. Več let sem že načrtoval obisk, a se do sedaj ni izteklo. Jamo upravljata brata, dobila sta koncesijo, poleg tega jo je odkril njun dedek še pred prvo svetovno vojno. Lepo urejen vhod, zgodbe obeh bratov. Marčela je v veliki dvorani na dnu jame zapela. V PS je tudi več sedanjih ali bivših članov MePZ našega društva. *Ružo crvena* se je razlila po skritih koticah prelepe jame.

Polnega srca krenemo proti domu. Niti dež, niti prometne nesreče in niti zastoji niso skazili lepih občutkov. Še dolgo bo letošnja Dalmacija živela v nas! **Darko Mohar**

9. junij, SPD Trst: proslava visokega jubileja in 51. srečanje zamejskih planincev

Ob koncu srečanja, foto: Milan Grlica

V 120 letih delovanja je Slovensko planinsko društvo (SPD) Trst preživelo številne faze. Ustanovljeno pred prvo svetovno vojno, 4. junija 1904 kot podružnica osrednjega Slovenskega PD v Ljubljani, je preživelo dve vojni, fašizem, požig Narodnega doma v Trstu, zanikanje pravic Slovencev do narodnostne opredelitve in jezika, težave povojnega razvoja in še marsikaj drugega. Pri vsem tem je vedno ostalo trdna točka slovenstva v Italiji. Danes delujejo mirno v številnih odsekih, planinci, mladina, smučarji, kolesarji, alpinisti, jamarji in drugi, trdno prepričani, da so na pravi poti.

Vzdržujejo dve planinski poti – čezmejno Pot Sonje Mašera od Orleka v Sloveniji do Barkovelj v Italiji in Vertikalo, ki poteka od Tromeje do Jadrana po krajih, kjer v Italiji živijo Slovenci. Prijateljske stike gojijo s številnimi društvi v Sloveniji, s PD Ljubljanski

potniški promet (LPP) iz Ljubljane in našo PS so podpisali listino o pobratenju, enako tudi z drugimi zamejskimi in sorodnimi tržaškimi društvi.

Leta 2008 je društvo postalo član Planinske zveze Slovenije (PZS), lani pa bilo sprejeto v Italijansko vsedržavno združenje stoletnih športnih društev (UNASCI).

Naša PS sodeluje s tržaškimi planinci praktično od svoje ustanovitve. Stiki so bili navezani leta 2003, prvo srečanje Prijateljstvo brez meje, katerega tretji član je PD Snežnik iz Ilirske Bistrice, pa je bilo izpeljano leta 2005. Sodelovanje, ki traja že 20 let, in upati je, da bo trajalo še dolgo časa.

Osrednja proslava visokega jubileja je bila sočasno z 51. srečanjem zamejskih in jeseniških planincev. SPD Trst je tako uspel na enem mestu zbrati vse svoje dolgoletne prijatelje, a srečanje je počastil s sodelovanjem tudi predsednik PZS Jože Rovar.

Iz vseh pozdravnih nagovorov visokih gostov in prijateljev je sledila želja, da SPD Trst deluje vsaj še naslednjih 120 let na poti prijateljstva in povezovanja med različnimi narodi. **Darko Mohar**

15. junij, PS na dnevu slovenskih planincev v Črni na Koroškem

Mesto Črna leži ob sotočju reke Meže in Javorskega potoka na višini 575 metrov. Kraje ob reki Meži je lani prizadela velika povodenj, naravna katastrofa, ki je Koroška še ni doživela. Po močnem deževju so se razlile Meža, Mislinja, Suhadolnica in Drava ter predvsem v ozkih dolinah odnesle vse pred seboj in povzročile velikansko škodo.

PZS se je odločila, da letošnji dan slovenskih planincev organizira v Črni, kajti solidarnost s hudo prizadetimi kraji je velikega pomena. Štiričlanska delegacija naše PS se je priključila primorskim planincem in se z njimi iz Postojne odpravila z avtobusom. Vožnja do Črne je bila dolga, zato so primorski planinci zamudili na začetek organiziranih pohodov. Kljub vsemu jih je v Črni pričakala vodnica domačega PD in jih povedla proti dolini Kopriv-

ni, kjer so se povzpeli do cerkvice sv. Ane z znamenito črno Marijo in do planinske koče Kumer. Po pohodu je sledilo še druženje v središču Črne, seveda s tradicionalnim veličastnim sprevedom praporščakov slovenskih PD. Največja vrednost dneva slovenskih planincev so srečanja s številnimi planinskimi prijatelji iz cele Slovenije.

Kot ponavadi je zaključek tega dogajanja, da bo treba prelepe kraje pod Peco, najvzhodnejšim slovenskim dvatisočakom, kjer še vedno spi kralj Matjaž, ponovno obiskati! **Darko Mohar**

6.–7. julij, S potepanjem po Komni znova v Julijcih

Po več letih so se člani PS spet odločili obiskati Julijske Alpe. Koča pod Bogatinom, ki jo upravlja PD Srednja vas v Bohinju, jim je bila zavetišče, pravzaprav dom – za sicer samo dva dni, a vendarle dom. Vzpon do koče je bil dolg, a ne naporen, saj do njega pelje vojaška mulatjera z 49 serpentinami, steza, ki je v prvi svetovni vojni služila za oskrbo soške fronte.

Po namestitvi je sledilo druženje, tako kot se v planinskih kočah spodobi. Kmalu po prihodu je sledilo še eno presenečenje. Vodja PS je lani spoznal skupino planincev iz PD Šmarje pri Jelšah in duhovnika, ki je bil z njimi, in na planini Viševnik se je več članov takratnega izleta na Triglavsko jezera v organizaciji PD Opatija priključilo maši. Seveda so bili znani obrazi in maša pred Kočo pod Bogatinom letos pri-

Spreved praporščakov, foto: Darko Mohar

jetno presenečenje. Tudi druženje se je pozneje nadaljevalo, še pesmi ni manjkalo.

Naslednji dan se je enajst članov PS povzpelo na nekaj več kot 1800 metrov visoka Vratca med Bogatinom in Vrhom nad Gracijo, ki so naravni prehod med Bohinjem in dolino Trente. Nekaj članov je od tod nadaljevalo na Vrh nad Gracijo (1916 m), kjer so lahko uživali v razgledih od Krna do Triglava. In seveda v planikah in drugem gorskem cvetju.

Malo moči je bilo treba prihraniti za 1300 metrov spusta nazaj do Koče pri Savici. Spust je bil, se je znova pokazalo, veliko naporenejši kot vzpon. No, s krajšim postankom pri Domu na Komni se je vse srečno izteklo. Tudi povratek domov. **Darko Mohar**

Planina Kraj s kočo pod Bogatinom, foto: Darko Mohar

7.–13. julij, Mladinski gorniški tabor v Završnici

Mladinski gorniški tabor (MGT) je privlačna oblika za mlade, kako jim približati naravo in posebej gore. Planinska društva po Sloveniji organizirajo vsako poletje okoli sedemdeset taborov, večinoma namenjenih osnovnošolski in srednješolski mladini s ciljem usposobiti jih za varno gibanje v gorah. V program enotedenskega tabora so vključeni pohodi, od lažjih do zelo zahtevnih vzponov, ter plezanje, pridobivanje znanja o orientaciji in bivanju, pa tudi športne in družabne igre, različne aktivnosti v naravi in druženja ob tabornem ognju.

PD Snežnik iz Ilirske Bistrice organizira MGT od leta 1999, letošnji, jubilejni 25., je v okviru Mladinskega odseka bistrškega PD Snežnik potekal v čudoviti dolini potoka Završnice, v neposredni bližini Završniškega jezera, kjer se je zbralo 34 udelež-

encev, med njimi tudi letos mladi planinki z Reke Nola Kustić in Nika Petrović.

Za otroke je skrbela skupina vodnikov in mladinskih voditeljev PZS ter njihovih pomočnikov, ki že vrsto let prirejajo tovrstna taborjenja. Vodja tabora je bila Špela Kralj, vodniki pa Andrej Barovič, Luka Jankovič, Aljaž Ogrin in tudi letos Andrej Grlica, dolga leta vsestransko dejaven član KPD Bazovica, ki je prve vodniške izkušnje pridobil v okviru te PS in njenega sodelovanja s PD Snežnik, nam pa je tokrat poleg informacije o MGT poslal fotografijo reških planink, za kar se mu zahvaljujemo. **Marjana Mirković**

Nola Kustić in Nika Petrović, foto: Andrej Grlica

Drevo življenja

Nenadoma
hudo neurje podrlo je naše najljubše drevo.
Samo pet minut in ga ni več bilo.
Neverjetno to se je zdelo,
vse pokalo je, pihalo in letelo.
Njegova krošnja, oblikovana v marelo,
dvajset let na naši terasi,
delala je senco debelo.
Kako pogrešam ga, da mi vsaj, kot nekdam,
njegovo listje na lahnem vetrčku šepeta.
Vsako leto v božičnem času
lučke na njem so svetlele.
Občudovali so ga vsi,
srce me boli ...
Ostali samo so spomini, slike, hrepenenje
na naše drevo, drevo življenja.

█ Zdenka Kallan Verbanac
Reka, 9. september 2023

IZ POUKA DPS

Učiteljica DPS v KPD Bazovica in SKD Istra v Pulju Vida Srdoč nam je znova poslala eno izmed domačih nalog, to-krat udeleženke z Reke, Marije Linić Bujan, ki jo objavljamo nelektorirano. Obema se zahvaljujemo za sodelovanje.

Izlet v Kobarid

Na letošnji izlet – ekskurzijo udeležencev dopolnilnega pouka slovenskega jezika na Reki in v Pulju nas je učiteljica Vida Srdoč peljala 18. 6. 2024 v svoj kraj – na Sočo, v Kobarid. Soča pa nas je dočkala skoraj bela kot posledica raztopljenega apnenca, ki ga povzročajo pomladni hudourniki.

Kobariški muzej prve svetovne vojne, odprt 20. 10. 1990, je muzej, v katerem se vojna gleda skozi oči vojakov, ne glede na to, čigavi vojaki so bili. Glavna ideja je mir, ker vsaka vojna povzroča samo veliko trpljenje, lakoto in bolečino. To je najbolje opisal dr. Branko Marušič, ko je leta 1993 opredelil poslanstvo Kobariškega muzeja: *Zato Kobariški muzej ni muzej prve svetovne vojne, pač pa človeka in njegove stiske. Ni muzej zmage in slave, osvojenih in poteptanih zastav, zavojevanja in maščevalnosti, revanšizma in nacionalnega ponosa. V ospredju je človek, tisti, ki glasno ali pri sebi, zase ali pa za sotrpine, v različnih jezikih sveta nenehno govori: "Prekleta vojna!"* Zanimivo je tudi, da je Kobariški muzej privaten in se nahaja v Mašerovi hiši, ki je bila v potresu leta 1976 močno poškodovana, vendar so jo leta 1990 obnovili in v njej odprli muzej.

Del kobariške zgodovinske poti je tudi italijanska kostnica, ki jo je septembra 1938 odprl Benito Mussolini. Zgrajena je okoli cerkve sv. Antona, posvečene leta 1669. Za cerkvijo so tudi grobovi vojakov s časa Napoleona. Občuti se, da so kosti vseh ljudi spoštovane in so dobile svoj mir.

Vreme ni bilo lepo, prejšnje dni je deževalo, zato hoja do slapa Kozjak ni bila priporočljiva. Naravnih lepot ni manjkalo, treba je bilo samo pogledati veličasten Krn in Batognico iz restavracije v Idrskem, kjer so nam postregli z domačimi jedmi. Vsi smo poskusili kobariške štruklje, ampak tudi vse drugo je bilo za prste oblizniti. Čeprav smo v muzej sirarstva "Od planine do Planike" zamujali, so nam vseeno odprli svoja vrata in smo lahko kupili znani tolminski sir. Nekateri so tudi pomolzli "kravo". Zanimivo je, da je prav ta dan, ko smo mi bili v Kobaridu, živina odšla na planino.

Ob koncu uspešnega leta, arhiv DPS

Za konec smo obiskali spomenik in grob Simona Gregorčiča na pokopališču pri cerkvi sv. Lovrenca. Do pokopališča smo šli skozi gozdiček, potem še čez travnik in na koncu po betonski cesti. Na vrhu griča, s katerega se lepo vidi Soča, so udeleženke dramske skupine iz Pulja prebrale Gregorčičevo pesem "Soči".

Filipinska voznika, ki sta zadnji trenutek vskočila namesto zbolelega šoferja, sta nas vozila še čez kanjon Soče do Tolmina in Kanala mimo Nove Gorice in Ajdovščine proti Hrvaški. Veliko pomoč sta imela v gospodu Dejanu, ki jima je pomagal *navigirati*.

Komaj čakam naslednji izlet, ne samo zaradi novih destinacij, ampak tudi zaradi druženja z dragimi ljudmi z Reke in iz Pulja.

█ Marija Linić Bujan, DPS v KPD Bazovica

Literarni natečaj 2023

V nadaljevanju objavljamo nelektorirane prispevke Literarnega natečaja ZSDH, nagrajene z drugim in tretjim mestom v kategoriji srednje šole. Nagrajencem ter mentorici in mentorju čestitamo in se zahvaljujemo za objavo.

Domišljija

Domišljija zmore vse...

Lahko te vzame,
na krilih sokola,
v visoke gore,
obsijane s soncem,
zato te spusti
v zelene doline,
poslikane z rožami.

Lahko te vzame
do modrega morja,
na ples delfinov,
do ogromnih kitov,
do obzorja...

Ah, lepo je sanjati,
saj domišljija zmore vse.

█ Victoria Franković

1. r. Prve reške hrvaške gimnazije na Sušaku, model C
(Simona Mahovič)

3. mesto delita Damir Mrzlečki in Anis Prezel

Testo

Testo
Testo testenina

Testo
Testo testenina
Rad imam vse vrste

Testo
Testo testenina
Rad imam vse vrste
Zaradi testenin so moje težave manjše

Testo
Testo testenina
Rad imam vse vrste
Zaradi testenin so moje težave manjše
Vedno jem špagete da moje življenje traje daljše

Testo
Testo testenina
Rad imam vse vrste
Zaradi testenin so moje težave manjše
Vedno jem špagete da moje življenje traje daljše
Sam sem ohranil italijansko gospodarstvo, ker sem kupil testenin za celotno rimsko cesarstvo

█ Damir Mrzlečki

3. r. gimnazije Lucijana Vranjanina, Zagreb, model C
(Jure Plut)

Ni potrebno

Ni potrebno
niti eno drevo.
Mačka je videti srečna.
Tiger je videti nevaren.
Borec je pripravljen na lov,
da poskrbi za svoj dom.
Sonce krije oblak,
ki je potočil solzi dve.
Iz morja se je dvignila čudovita mavrica,
ki je razveselila vse otroke.

Plaža kot puščava.
Otoki kot piramide
Otroci, ki gradijo peščene gradove.

Kot da so faraoni,
ki gradijo kraljestva
Je to resnično življenje?
Je to fantazija?
Nezemljani prihajajo ponoči.
Pošasti vladajo morjem.
In ljudje gradijo čudeže.

█ Anis Prezel

3. r. gimnazije Lucijana Vranjanina, Zagreb, model C
(Jure Plut)

Pogled, ki ga več ni, foto: Zdenka Kallan Verbanac

Naša Slovenija 2024, priznanje Slavku Malnarju

Slavko Malnar prejema priznanje, osebni arhiv

Večletni sodelavec slovenskih organizacij v Gorskem kotarju in PGŽ, vsestranski raziskovalec goranske zgodovine in pisatelj Slavko Malnar, avtor več kot dvajsetih, tudi nagrajenih knjig, je prejel novo priznanje za svoje delo, Naša Slovenija 2024. Podelilo mu ga je Gibanje za ohranjanje slovenske kulturne dediščine Kultura – Natura Slovenija (GKNS), ki podpira, spodbuja in povezuje posameznike ter civilne pobude in organizacije s področja raziskovanja, predstavljanja, varovanja, ohranjanja in uveljavljanja slovenske kulturne in naravne dediščine/krajine. Kot so med drugim zapisali na svoji spletni strani ([www.kultura-](http://www.kultura-natura.si)

natura.si), GKNS širi zavest in znanja o vrednotah slovenske dediščine ter prepoznavnosti na skupnem slovenskem kulturnem in etničnem prostoru, v Sloveniji ter zamejstvu in po svetu.

Slavko Malnar je priznanje kot edini iz Hrvaške dobil za prispevek pri ohranjanju slovenske kulturne dediščine. Priznanje obsega spominsko listino in panjsko končnico, repliko, ki sta jo po izvirniku iz zbirke Čebelarskega muzeja v Radovljici izdelala ustvarjalca Rene in Nadja Čopi iz Čezsoče pri Bovcu, ter cvetje, vrtnice iz papirja, ki so jih ustvarile pridne roke Iluš Dončec iz Porabja. Slavku Malnarju sta darilo izročila vodja žirije, etnologinja in slovenistka iz Celovca dr. Herta Maurer - Laussegger in predsednik GKNS Slavko Mežek na priložnostni slovesnosti, ki je ob 16. podelitvi več teh priznanj rojakom in organizacijam potekala v rožanski vasi ci Sveče pri Bistrici v Rožu na avstrijskem Koroškem. ■ Marjana Mirković

1. avgust, Vlada RH

Operativni programi za narodne manjšine 2024–2028

Vlada RH je na seji sprejela Operativne programe (OP) za narodne manjšine za naslednje štiriletno obdobje. Kot med drugim navaja dokument, se bodo nadaljevale ustaljene dejavnosti – sprejete v okviru dosedanjih OP, skupaj s tistimi, ki jih še ni bilo mogoče v celoti uresničiti –, in sicer na širokem področju manjšinskih pravic: od zasebne, javne in uradne uporabe maternega jezika in pisave ter vzgoje in izobraževanja v jeziku in pisavi narodnih manjšin, programov kulturne avtonomije, medijske dejavnosti in zastopanosti narodnih manjšin, pravice do samoorganiziranja ter zastopanosti v predstavniških, upravnih in pravosodnih telesih do razvojnih socialnih in ekonomskih programov.

V drugem delu, z navedenimi OP za določene narodne manjšine, je slovenska vključena v program, namenjen še albanski, črno-

gorski in makedonski narodni manjšini. Ta OP napoveduje podporo društvom in svetom teh manjšinam pri nakupu, gradnji, obnovi in opremljenosti prostorov. Pri tem se med drugim posebej s prejšnjega OP prenaša obljuba slovenskemu društvu v Zagrebu, da bo "vlada proučila odkup ali podaritev prostorov KPD Slovenski dom v Zagrebu", pri čemer je kot nosilec navedeno Ministrstvo za prostor, graditev in državno premoženje. Velja dodati, da gre za lepo obnovljene in vzdrževane prostore v središču mesta, na Masarykovi 13, kjer to slovensko društvo uspešno deluje že desetletja. ■ Marjana Mirković

Lepo urejena dvorana zagrebskega društva, foto: www.slovinci-zagreb.hr

10.–17. avgust, Palčava šiša, Plešče

Etnološko-muzeološka delavnica

Tudi letošnja etnološko-muzeološka delavnica, ki je potekala v organizaciji Etnološke zbirke Palčava šiša rod bline Čop in Slovenskega etnološkega društva (SED), je v sodelovanju z reškimi Pomorskim in zgodovinskim muzejem Hrvaškega primorja (PZMHP) in Pokrajinskim muzejem iz Kočevja ter v sklopu narečnih prireditvev Palčave šiša in SKD Gorski kotar v goransko vasico Plešče znova prinesla živahen kulturni utrip.

Za bogat in raznolik program in že leta stkane ustvarjalne in plodovite vezi med prebivalstvom na obeh straneh tega obmejnega območja je ob podpori družine predvsem zaslužen vodja Palčave šiša Marko Smole s svojo neverjetno energijo, zanesenjaštvom in nenehnim izobraževanjem, ne le s področja etnologije, temveč tudi različnih drugih področij krajevne dediščine, od jezika in govora do raziskovanja preteklosti, gradnje naselij, industrijskega in drugega razvoja ter načina življenja tamkajšnjega prebivalstva nasploh. Velja poudariti, da ima izjemno in redko sposobnost spoštljivo povezovati v skupnem delovanju vse generacije ter različne lokalne in čezmejne strukture, od upravnih, kulturnih, gospodarskih in cerkvenih do izobraževalnih in raziskovalnih ustanov ter medijev. Pri tem vsa leta obe-

Palčava šiša prizorišče kulturnih dogodkov, foto: Marjana Mirković

nem tudi zelo uspešno, na zanimiv in nevsiljiv način vsestransko promovira tudi kulturno in naravno dediščino kraja in celotnega širšega obmejnega prostora.

Program je letos obsegal predavanja o stavbni dediščini ter stari gradnji hiš in kozolcev v dolini Čabranke (Marko Smole), predstavitev vaše zbirke v Prezidu (Dejan Troha), dokumentarne filme Rasima Karalića, gostovala sta književnik Zlatko Počobradsky (*Duoste graje a za KA.J*) ter raziskovalec krajevne zgodovine in pisatelj Slavko Malnar (*Čitanka čabarskega kraja*), Tanja Kovačič iz Tolmina je spregovorila o Etnološkem atlasu Jugoslavije na spletu, Antonella Vlaše o turističnih vodičih po Gorskem kotarju iz muzejske zbirke PZMHP, Vesna Petrič iz Vrhnike pri Ložu pa o notranjskem divjem zahodu – kontrabantu. Program so s pekovsko delavnico obogatili družina Kastelic in Palčavi, Janez Ožura iz Osilnice pa je predstavil plese naših starih mam in starih atov. Teden se je v soboto sklenil z dnevom odprtih vrat kulturne dediščine Zamosta in Plešče ter s tradicionalnim pohodom na Sveto Goro z mašo in poznejšo prireditvijo s harmoniko na pleškem trgu. ■ Marjana Mirković

IN MEMORIAM

Marta Vitaz, roj. Krševan (1938–2024)

Tajništvo KPD Bazovica nam je sporočilo žalostno novico, da nas je 19. avgusta letos zapustila dolgoletna članica KPD Bazovica Marta Vitaz, katere življenje je bilo neločljivo povezano z dejavnostjo društva, v katero je začela prihajati s starši že na začetku jeseni leta 1948.

Marta Vitaz, roj. Krševan, se je rodila leta 1938 v slovenski izseljenski družini v Buenos Airesu, staršema, doma iz vasi Branik na Goriškem, ki sta se izselila v težkih časih po prvi svetovni vojni. Doma so govorili slovensko, španščine se je naučila v šoli in ji po prihodu na Reko brez težav kmalu dodala še hrvaščino, pa tudi italijanščino.

Po šolanju na Reki se je zaposlila kot uslužbenka, si ustvarila družino in se v društvo dejavneje znova vključila po upokojitvi. V pevskem zboru je skupno pela več kot štiri desetletja, sodelovanje v KPD Bazovica pa tudi posebej obogatila 11. oktobra 2012 s svojo prvo razstavo slik, ustvarjenih v akrilni tehniki, ter zanje prejela več čestitk in pohval, smo med drugim zapisali v prvi številki Sopotij leta 2014, ko smo jo predstavili v rubriki Srečanja. V takratnem pogovoru je še povedala, da se vse življenje počuti nekako razpeta med argentinsko, slovensko in hrvaško pripadnostjo: *Rojena sem slovenskim staršem v Argentini, večino življenja živim na Hrvaškem, v družini pa sem vsrkala to slovensko plat, za katero pogrešam šolsko podlago. Vsekakor bi se težko opredelila zgolj za eno izmed njih, predvsem skozi jezik se prepletajo in so mi pri srcu vse tri kulture.*

Marta Vitaz je bila tudi članica obeh svetov slovenske narodne manjšine, na županijski ravni v vseh mandatih do leta 2023, na mestni ravni pa v mandatih 2015–2019 in 2019–2023.

Marta Vitez nam ostaja v zelo lepem, toplem in spoštljivem spominu. Pokopana je bila v družinskem krogu, zadnje počivališče pa ima na reškem pokopališču Drenova.

Himna ljubezni

Ko boste to brali, bo verjetno za marsikoga poletje že daleč, toda jaz vam pišem zadnje dni avgusta, zvečer, pri skoraj tridesetih stopinjah in pri odprtem oknu, obdana torej s temi drobnimi razkošji poletja, zaradi katerih bi si človek želel, da bi trajala še mesece. Moje poletje je bilo precej nepočitniško, tako da se ga bom spomnila predvsem po olimpijskih igrah, če vreme na ne omenjam. Saj veste, na televiziji spremljam le določene oddaje, poleti pa je takšnih še manj. Škoda je poletne večere presedeti v dnevni sobi pred televizijskim ekranom. Poletni večeri so za vse kaj drugega. In to poletje sem v dnevni sobi pred televizijo sedela le dvakrat: ob otvoritvi olimpijskih iger in sinoči

Dragica Jaksetić

paraolimpijskih iger v Parizu. Ne bi gledala niti tega, če ne bi šlo za Pariz. Samo Pariz je lahko Pariz in res se je zgodil Pariz. Odštekani, drzeni, razkošni. Razkošen v polju kulture, drzni, tudi samoironični interpretaciji svoje zgodovine, ustvarjalnosti, igre, po številu odličnih plesalcev, pevcev, domislic. Popolnoma človeški, saj je na svoje odre in scene vseh vrst, tudi take, po katerih so dirjali za devetimi velikimi klavirji, vključil vso paleto človeških bitij, ki imajo vsa pravico hoditi po tem svetu, če se le zavedajo, da so meje njihove svobode meje moje svobode. Na obeh igrah sta sodelovali tudi ekipi beguncev. Je še katera druga družba vključujo-

ča, odprta? Se ne strinjate z mano? Verjetno se vas večina ne. Toda pomislite: se vam zdi čisto odveč, da smo odprli olimpijska vrata tudi zastopnikom beguncev? Vam je kdaj kak homoseksualec storil kaj žalega, vas kaj boli, če se moški obleče v žensko, se slabo počutite, če vam televizija kaže fanta, ki vam v pozdrav maha z dvema polovicama rok, ali fanta, ki po stopnicah skače z dvema polovicama nog? Meni ni storil nobeden nič hudega. Če je njim to v redu, je meni tudi, vsem pa privoščim, da bi bili srečni po svoje in da bi bili vsak dan bolj enakopravno vključeni v družbo. Bolj mi, ko se spomnim na otvoritev iger, v ušesih zveni Himna ljubezni nepozabne in po svoje odštekane Edith Piaf, ki jo je z Eifflovega stebra zapela Céline Dion. Dajmo se malo bolj spoštovati ali pa biti vsaj le prijazni eden do drugega, pa bo nam in našim potomcem življenje lažje.

Pa ne, da bi slučajno mislili, da sem pozabila, za kaj dejansko gre. Vem, da so Pariz, Rim, Vatikan, London itd. takšni, kot so, lepi in bogati, predvsem zato, ker so stoletja kradli, plenili in domov vozili bogastva z vsega sveta. Sezidali so si palače, gradove in vrtove, in ob teh, pariških, so potekale olimpijske igre veselja, novih dosežkov in zmag, medtem ko so v Gazi še naprej padale bombe po otrocih in materah in svoje mrtve so še naprej šteli v Ukrajini. Imeli smo olimpijske igre, kruha in iger, ki smo si jih vzeli kot pravico za pozabljenje zla in gorja na drugi strani neba. Jaz sem stavkala, bila sem jezna in nisem gledala olimpijskih

iger prav zaradi te zlaganosti, sprenevedanja in dvojnih meril. A nisem se mogla premagati in biti dosledno načelna, da ne bi gledala in občudovala dveh spektaklov, ki sta zrcalila stoletno bogastvo kulture in novodobno odprtost francoske družbe. Je to ta paradoks v zahodnoevropskem človeku, zaradi katerega se nič zares ne spremeni?

Da ne gre le za navidezno, za zunanji svet umetno prikazano odprtost družbe, sem imela to poletje priložnost izvesti še po drugi poti, od Bistričanke, ki živi v delu Pariza, kjer ni turistov in kjer so beli prebivalci v veliki manjšini. Povedala je, da država financira veliko število nevladnih organizacij, ki se ukvarja z ustvarjanjem pogojev za vključevanje priseljencev v družbo. Aktivnosti so zelo številne, a žal je velika ovira neznanje francoskega jezika, je povedala. Tu se vse začne ali konča.

Tudi po naši nekdanji "etnično čisti" Ilirski Bistrici, ki je že pred desetletji posvojila svoje Bosance, se že nekaj let sprehajajo fantje z Daljnega vzhoda. Le tu in tam kateri z ženo in otroki. Meni je bilo pravo veselje gledati nastop pevskega zbora osnovne šole, v katerem je prepeval eden izmed njih. Ali koga od vas kaj boli, če v pevskem zboru poje otrok temne kože in gostih črnih las? Vem, da je k nam v zadnjih letih prišlo tudi nekaj družin iz Srbije. Marsičesa pa tudi ne vem. Ampak želim si, da bi vsi ti ljudje prišli na kako našo prireditve, nas česa naučili, nam obogatili naš vsakdan, nas kaj vprašali, na primer, kako se pri nas hodi v hribe in kje so poti. Da bi nam pokazali, kaj sami znajo, in nam povedali, kako se počutijo med nami. Tega ni in sprašujem se, ali smo sami naredili dovolj. Za konec pa še to: niso prišli vsi k nam kot begunci. So poceni delovna sila, ki so jo k nam pripeljali delodajalci. Tako je pri nas, pri vas in tudi v Parizu. Se vam zdi, da bi bilo prav, da bi za njihovo vključevanje poskrbeli tudi oni?

■ Dragica Jaksetić
dragicajaksetic@gmail.com

Ingrid Haller: Nič jim ni težko!

Mednarodna KPD Bazovica je lansko jesen dobila novo zborovodkinjo Ingrid Haller, profesorico petja in komorne glasbe na Glasbeni šoli Ivana Matetića Ronjgova Reka ter vsestransko angažirano umetnico, z glasbo povezano od otroških let. V tej smeri je potekalo tudi njeno izobraževanje: osnovni in srednji glasbeni šoli je sledil študij glasbene kulture na Filozofski fakulteti v Pulju in zatem še solo petja na reškem oddelku Akademije za glasbo v Zagrebu. Znanje na več področjih je izpopolnjevala na Hrvaškem in v tujini ter v bogati in uspešni karieri prejela več nagrad in priznanj – tudi v reškem gledališču Ivana pl. Zajca, v katerem je kot solistka v več kot desetletju ustvarila okrog dvajset vlog, tudi naslovnih –, za seboj pa ima tudi obsežen opus nastopov, solističnih in s komornimi zasedbami, tudi na mednarodni ravni, sicer pa še vedno nastopa v različnih sestavih.

V pogovoru je strnila vtise po skoraj letu dni sodelovanja z zborom društva: "Prišla sem pravzaprav kot začasna zamenjava, v tem času sem deseto leto vodila Župnijski zbor cerkve Marijinega vnebovzetja, to sem vmes opustila, in zbor Schola cantorum. Rada vodim zbor, sicer nisem dirigentka – to znanje sem pridobivala med študijem v Pulju, daje mi določeno profesionalno širino in zagotavlja odlično uporabo pri poučevanju kot sopranistka. Z zborom društva smo se kaj hitro našli – sprejeli so me, kar je dober občutek, odprti so za spremembe, želijo se naučiti nekaj novega in kmalu so mi postali zelo ljubi. In tako se je začela naša ljubezen," pove z nasmehom in dodaja: "Tudi občinstvo je pohvalilo naše delo in napredek, pa so se vaje kar nadaljevale in sledili so novi nastopi. Tudi tu mi je posebej v veselje, da lahko svoje znanje o vokalni tehniki prenesem na vaje, da se lepše poje in pesmi zvenijo bolje. Zaenkrat nam gre dobro, na vajah je zabavno in sproščeno, med pavzo se družimo, kar je treba, rešujemo s humorjem. Vsi se trudijo, večinoma redno prihajajo na vaje, celo od daleč, imamo

dobro komunikacijo, tudi skupino na platformi WhatsApp, delimo si posnetke z nastopa ali vaje in fotografije – vsi to obvladajo. Skupaj potujemo, v avtobusu prepevamo, res smo zadovoljni, pohvalila pa nas je tudi stroka! Veste, če se človek nečesa loti z veliko ljubezni in željo, da to naredi kar najbolje, potem se rezultati morajo videti. Poleg tega avtoriteto prinese le dobro delo in znanje."

Pogovor je seveda nanesel tudi na visoko povprečno starost članstva, eno od izstopajočih značilnosti slovenske skupnosti na Hrvaškem nasploh, ki se odraža tudi v tem zboru. Ingrid Haller pravi, da nikoli ni vodila po letih starejšega zbora, a se to sploh ni pokazalo kot težava: "Leta niso problem, nasprotno, v primerjavi z mlajšo generacijo se starejši veliko bolj trudijo za dosego želja, naučiti se nečesa novega. Ta generacija se zna žrtvovati in biti solidarna z drugimi in lepo je, da se kaj naredi skupaj. Nič jim ni težko, pa bi jim lahko bilo!"

Na vprašanje o srečanju s slovenščino pravi, da ji je jezik blizu, saj pripada generaciji, ki je v prejšnji državi še gledala skupne TV-dnevniške in filme: "Slovenska glasba je prijetna in gre hitro v uho, v zboru pa so mi pomagali vsi govorci slovenščine, dokler nisem dojela, kako bi moralo zveneti. Ves čas si prizadevam tudi za pravilno izgovorjavo besedila, vsega se pač ne da brati na enak način. K temu me je spodbudil nastop nekega zbora v društvu in želela sem, da bi tudi naš zvenel enako "slovensko" in ne hrvaško, gre samo za izgovorjavo, ki so jo nekateri pozabili, drugi pa je ne poznajo. Sprva smo se malo lovili, zdaj pa tudi mene takoj popravijo, in to je prav, torej poslušajo, in če že nimamo mladih glasov, bomo to poskušali nadomestiti z dobro izgovorjavo. To se pozna tudi na nastopih, kolega v Slovenskem domu v Zagrebu je denimo njihov spomladanski nastop pri njih ocenil kot najboljši, odkar jih spremlja, od dinamike, izgovorjave in izpiljenosti do osredotočenosti. Seveda so to dobrodošle spodbude

Ingrid Haller, foto: Marjana Mirković

in lepo je, ko dobite aplavz in odobravanje – nekaj smo dosegli in gremo naprej. Velja sicer preverjati, ali napredujemo, toda razumeti je treba, da to ni zbor, ki hodi po turnejah, to je ljubiteljski zbor, njegov namen ni le petje na nastopih, temveč tudi druženje in kakovostno preživljanje časa v tretjem življenjskem obdobju – to ohranja njihovo vitalnost. A če menim, da nekaj zmorejo, mi je žal, če tega ne bi dosegli in dali vsega od sebe."

Glede želja pri delu v zboru, je njen takojšnji odgovor: mladi. "Lepo bi bilo pridobiti nekaj mladih glasov, da se zbor ohrani. A vselej se to začne pri najmlajših, v tem času se ne sme zamuditi. Danes se nasploh ne poje dovolj, otroci bi morali peti od malega, ko vadijo, pa se naučijo tudi delovnih navad in vztrajnosti. Pritegniti otroke je dolgoročno delo, a zdi se mi, da na Reki imate možnosti: v društvu so organizirane otroške delavnice in jezikovne igralne urice, imate dramsko in glasbeno skupino, pa tečaje slovenščine, poleg tega tudi pouk slovenskega jezika na dveh šolah – vse to je lahko dober obet za prihodnost!"

■ Marjana Mirković

Foto: Darko Mohar

Foto: Anita Hromin

Foto: Anita Hromin

Foto: Darko Mohar

Foto: Darko Mohar

pite
 koniči bis
 trovado
 vipa
 vosniki
 vince
 sladko
 1902